

**Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická**

Pronásledování katolické církve v 50. letech 20. století na Jihlavsku

Štěpán Kreuzmann

**Bakalářská práce
2012**

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Štěpán Kreuzmann**
Osobní číslo: **H09058**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Kulturní dějiny**
Název tématu: **Pronásledování katolické církve v 50. letech 20. století na Jihlavsku**
Zadávací katedra: **Ústav historických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Katolická církev byla jedním z vážných konkurentů komunistického režimu. Ten ji vystavil perzekuci a vyvolal četné hnutí odporu katolické církve, lidovců a příbuzných organizací. Základem studia bude vedle uvedené literatury (Hanuš, Cuhra, Stříbrný, Kaplan) i studium archivních dokumentů (ABS, NA, SOkA Jihlava, SOkA Havlíčkův Brod).

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- 1-BALÍK, Stanislav. Katolická církev v Československu 1945-1989. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. ISBN: 978-80-7325-130-7.
- 2-DEMEL, Zdeněk. Pod dohledem církevních tajemníků: omezování činnosti katolické církve v Československu 1945-1989 na příkladu jihočeského regionu. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN: 978-80-7325-170-3.
- 3-FIALA, Petr. HANUŠ, Jiří. Skrytá církev: Felix M. Davídek a společenství Koinótés. Brno: CDK, 1999. ISBN: 80-85959-39-9.
- 4-HAVLÍČKOVÁ, Helena. Dědictví. Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu 1948-1989. Olomouc. Votobia: Poznání, 2002. ISBN: 80-7198-535-X.
- 5-VAŠKO, Václav. Dům na skále. 1, Církev zkoušená: 1945 - začátek 1950. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. ISBN: 80-7192-891-7.
- 6-VAŠKO, Václav. Dům na skále. 2, Církev bojující: 1950 - květen 1960. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. ISBN: 978-80-7192-892-2.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Václav Veber

Ústav historických věd

Datum zadání bakalářské práce:

30. dubna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

31. března 2012

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

Tomáš Jiránek
doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2011

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré prameny, literaturu a další zdroje informací, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury a jsou patřičně citovány. Jsem si vědom toho, že nedodržení pravidel citací je považováno za protiprávní jednání a

Anotace

Tato práce se zabývá postavením katolické církve v 50. letech 20. století na Jihlavsku. V první část je věnována V. B. Tajovskému, připravované akci K, která měla za úkol likvidaci klášterů a následné intervenci mnichů do Želiva. Na podrobnější pohled pronásledování katolické církve, jsem se zaměřil na dva případy, které ovlivnily celý kraj a následně celé Československo. Prvním případem je tzv. „Číhošťský zázrak“, ve kterém vystupuje jako hlavní oběť J. Toufar. Druhý případ se odehrál v Babicích a zde byla tvrdě pronásledována jak církev, tak i sedláci, z nich většina byla silně věřící.

Klíčová slova

katolická církev, pronásledování, výslechy, soudní procesy, popravy

Annotation

This work deals with the position of the Catholic Church in the 50th the 20th century in Jihlava. In the first part is devoted to V. B. Tajovskému, prepared to action, to be charged with destruction of monasteries and monks in the subsequent intervention Želiv. A more detailed view of the persecution of the Catholic Church, I focused on two cases that affected the whole region and then throughout Czechoslovakia. The first case is the so-called „Miracle of Cihost“ which acts as the main victim of F. J. Toufar. The second case occurred in Babice and here was severely persecuted by both the Church and the peasants, most of which was strongly religion.

Key words

catholic church, persecution, interrogations, trials, executions

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. PhDr. Václavu Vebrovi, za jeho četné rady, ochotu, trpělivost a čas po celou dobu vypracování mé práce. Dále bych chtěl poděkovat rodičům za jejich podporu během mé práce.

Obsah

I. Úvod	1
II. Pronásledování katolické církve v 50. letech 20. století na Jihlavsku	3
II. 1. Únor 1948 a následný boj mezi vládou a církví	3
II. 2. Předehra k akci K aneb proces s představiteli řádu (Augustin Machalka a Bohumil Vít Tajovský)	6
II. 3. Akce K	8
III. Číhošťský zázrak	10
III. 1. Číhošť – historie	10
III. 2. Josef Toufar	12
III. 3. Přeložení do Číhoště	14
III. 4. Působení v Číhošti	16
III. 5. Stalo se v Číhošti	19
III. 6. Vyšetřování ve Valdicích	23
III. 7. Natáčení v Číhošti	29
III. 8. Poslední dny P. Josefa Toufara	31
IV. Babice	33
IV. 1. Babice – historie	33
IV. 1. 1. Historie kostela Nejsvětější Trojice v Babicích	34
IV. 2. Události před Babicemi	35
IV. 3. Vražda v Babicích	39
IV. 4. Role kněží v „babickém případě“	42
IV. 4. 1. P. Jan Bula	44
IV. 4. 2. P. Václav Drbola	45
IV. 4. 3. P. František Pařil	45
IV. 5. Soudní proces	47
IV. 6. Využití propagandy a státní pohřeb obětí babické vraždy	51
IV. 7. Rodiny odsouzených	54
V. Závěr	55
VI. Summary	56
VII. Přehled použitých pramenů a literatury	57
VII. 1. Použité prameny	57
VII. 2. Použitá literatura	57
VII. 3. Další zdroje	58

I. ÚVOD

Tématem předkládané bakalářské práce jsou politické procesy s katolickou církví v padesátých letech na Jihlavsku. Předložená práce nese název *Pronásledování katolické církve v padesátých letech na Jihlavsku*. Ve své práci jsem se hlavně zaměřil na dva konkrétní případy a to na proces s P. Josefem Toufarem, který má počátek 11. prosince roku 1950 o 3. adventní neděli v Číhošti na Havlíčkobrodsku a na případ Babice, který se udál začátkem července roku 1951 na Třebíčsku. Tyto dvě události byly plně využity v boji proti církvi.

Jedním z podmětů k napsání této práce se stala publikace *Dům na Skále 2 – Církev bojující, 1950 - květen 1960* od Václava Vaška zabývající se dějinami katolické církve v komunistickém Československu. Autor se zabývá o snahy komunistického režimu si podrobit církev v Československu násilím. V publikaci popisuje jak proces s P. Josefem Toufarem, tak i případem v Babicích. Dále se také autor věnuje dalším akcím namířeným proti církvi v Československu (např. o procesech s představiteli řádů, zabránění klášterů, internaci řeholníků a perzekuci řeholnic, zrušení diecézních seminářů a nasazení bohoslovců a mladých kněží na nucené práce v jednotkách PTP o procesech s biskupy Trochou¹, Otčenáškem² a Hladem³ a o pokusu zlikvidovat řeckokatolickou církev).

Z dalších publikací, které byly v rámci přípravy bakalářské práce prostudovány, jsou následující: *Katolická církev v Československu 1945 – 1989* od Stanislava Balíka, *Dědictví. Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu 1948-1989* od Heleny Havlíčkové, *Stát a církev v roce 1950* od Jiřího Hanuše a Jana Stříbrného.

Vedle zmíněných publikací se další složkou staly archiválie uložené v Archivu bezpečnostních složek, v Národním archivu a ve Státním okresním archivu Havlíčkův Brod.

¹ ThDr. Štěpán Trochta se narodil dne 26. března 1905 ve Francově Lhotě. Během druhé světové války podporoval protinacistický odboj, za který byl zavřen do koncentračního tábora. Po druhé světové válce byl papežem Piem XVII jmenován biskupem litoměřickým, který byl v letech 1948 – 1949 mluvčím katolické biskupské konference při jednání s komunistickou vládou. V roce 1951 byl nezákonně internován v Litoměřicích, za boj proti komunistické moci. Jeho zatčení přišlo v roce 1953, kdy byl odsouzen na pětadvacet let vězení. Milost dostal v roce 1960 a v roce 1969 byl papežem Pavlem VI. jmenován kardinálem. Zemřel dne 5. dubna 1974. KUČERA, Jiří. *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*. Praha, Portál, 2006. ISBN 80-7178-116-6.

² ThLic. Karel Otčenášek, PaedDr. h. c. se narodil dne 13. dubna 1920 v Českém Meziříčí. V letech 1951 – 1962 byl vězněn za vlastizrady. Po propuštění nemohl vykonávat biskupský úřad v Hradci Králové, které se ho ujal až v roce 1989. Zemřel dne 23. května 2011. HANUŠ, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. s. 308. ISBN 80-7325-029-2.

³ Ladislav Hlad se narodil dne 3. února 1908 v Plzni. V červenci 1950 byl zatčen v souvislosti s číhošťským zázrakem a odsouzen na tři roky ve vězení. V prosinci roku 1951 byl na podmínku propuštěn, ale v roce 1959 byl znovu zatčen za podvracení republiky na devět let. Trest mu byl prominut o čtyři roky později. Zemřel dne 16. prosince 1979. *Ladislav Hlad*. Wikipedie. 8. 2. 2012. [cit. 2012-2-4]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ladislav_Hlad>.

Ještě před hlavní podstatou této bakalářské jsem se zaměřil i na soudní proces Machalky a spol. a na akci K, která na Jihlavsku zasáhla do života tří klášterů v Jihlavě, v Nové Říši a v Želivě.

II. Pronásledování katolické církve v 50. letech 20. století na Jihlavsku

II. 1. Únor 1948 a následný boj mezi vládou a církví

Pronásledování katolické církve mělo svůj počátek při komunistickém převratu v únoru 1948. Komunistická strana začala k dosažení moci v Československu již po druhé světové válce. K této situaci přispíval fakt, že většina území Československa byla osvobozena armádou Sovětského svazu a tudíž zde následoval vzestup popularity komunistické strany v čele s Klementem Gottwaldem⁴, který byl jednoznačně orientován na Moskvu. K většímu připoutání Československa k SSSR došlo i během druhé světové války, kdy londýnská exilová vláda podepsala se Sovětským svazem smlouvu o vzájemném spojení a spolupráci, z níž také vzešel tzv. košický vládní program⁵.

Záminkou k únorovému převratu se stal spor v reorganizaci mezi nekomunistickými ministry s komunistickými ministry ve vládě. Na tento problém vystoupil poslanec Národního shromáždění Ota Hora⁶, jenž upozorňoval na problém, že policie neslouží státu, nýbrž jedné straně. Svůj názor také prezentoval v článku pod názvem „*Žijeme v policejním státě?*“. Na tento problém reagovali nekomunističtí ministři demisí, kterou podali dne 20. února 1948. Prezident Edvard Beneš⁷ poté nechal K. Gottwaldovi, sestavit novou vládu s podmínkou,

⁴ Klement Gottwald se narodil dne 23. listopadu 1896 v Dědicích, jako nemanželský syn dělnice. Před první světovou válkou se vyučil truhlářem v letech 1915 – 1918 sloužil v rakousko – uherské armádě. Během 20. let se stal členem KSČ a v roce 1929 se dostal do vedení strany. Po podepsání Mnichovské smlouvy odešel do exilu, který našel v Sovětském svazu. Po skončení druhé světové války se navrátil zpět do Československa, kde začal pracovat na převzetí státní moci, které vyvrcholilo únorovým převratem v roce 1948. Zemřel dne 14. března 1953 v Praze. *"Kdo byl kdo v našich dějinách 20. století"*. Praha, Libri, 1996. s. 136-138. ISBN 80-901579-5-5.

⁵ Košický vládní program je programový dokument, který určil první poválečnou vládu Národní fronty v jejím, čele stanul Zdeněk Fierlinger. HANZLÍK, František. *Košický vládní program - důležitý krok KSČ na cestě k únoru 1948*. Britské listy, [cit. 2012-4-12]. URL: < <http://blisty.cz/art/22698.html> >.

⁶ Ota Hora se narodil dne 26. listopadu v Golčově Jeníkově. Ota Hora působil za války v žurnalistice a po skončení války se stal členem Prozatímního národního shromáždění za Čs. stranu národně socialistickou. Nejvíce na sebe upozornil s teorií, zda Československo není policejní stát. Po únoru 1948 emigroval nejdříve do Německa a poté do Kanady. Zemřel dne 1. prosince 1997 v Ottawě v Kanadě. *Golcův Jeníkov : Ota Hora*. [cit. 2012-4-13]. URL: <<http://www.golcuv-jenikov.cz/index.php?nid=555&lid=CZ&oid=10868>>.

⁷ Edvard Beneš se narodil dne 28. května 1884 v Kožlanech na Rakovnicku, rodičům Matěji Benešovi a Anně Benešové, roz. Petronilové. Po ukončení studia na gymnáziu v Praze na Vinohradech se dostává, na filozofickou fakultu pražské univerzity Karlo – Ferdinandovy Univerzity. Od roku 1904 studuje v Sorbonně a na Svobodné škole politických a sociálních nauk. Po ukončení doktorátu v Dijonu, začíná vyučovat na obchodní akademii a poté přednáší sociologii. Po vypuknutí první světové války se zapojuje do organizace „Maffia“ a dostává se do těsného kontaktu s T. G. Masarykem, který je ve Švýcarsku. Společně s M. R. Štefánikem vyjednal i u dohodových mocností souhlas se zřízením československých jednotek. Po skončení první světové války se stal prvním ministrem zahraničí a jeho prvním úkolem bylo zajištění hranic nového státu. Významnou roli také hrál ve Společnosti národů. V roce 1935 po abdikaci T. G. Masaryka na prezidentský úřad, se stal druhým prezidentem Československa, který ale po čtyřech letech musel opustit po podepsání Mnichovské dohody a odešel do exilu, kde stanul v čele exilové vlády. Po ukončení druhé světové války se vrátil zpět do Prahy, kde byl

kteřá měla zajistit podíl ostatních politických stran v koaliční vládě. K. Gottwald ale na prezidenta Beneše naléhal, aby mohl sestavit vládu podle vlastních představ. Prezident E. Beneš nakonec podlehl nátlaku a dne 25. února nechal sestavit novou vládu podle návrhu K. Gottwalda. Nová vláda byla doplněna dvanácti novými ministry (tři komunisté, jeden sociální demokrat, dva národní socialisté, dva lidovci, jeden demokrat, jeden člen Strany slobody a dvě osoby bez politické příslušnosti s náklonností ke komunistické straně). Dne 27. února 1948 prezident E. Beneš přijal v audienci nové ministry a podepsal jejich jmenování.

Tímto aktem byl dovršen mocenský boj v Československu, z něhož vítězně vzešla komunistická strana. Po únoru 1948 začalo postupné upevňování komunistické moci a likvidace „třídního nepřítele“. Do této kategorie také spadala katolická církev, která představovala politickou sílu, k níž se hlásilo 70 % katolicky věřících z 90 % celkového počtu věřících v Československu.⁸ Cílem komunistické strany bylo podřízení církve nové státní moci. Církev reagovala odmítavým postojem a nehodlala se stát poslušnou vůči komunistické moci. Po převratu v únoru 1948 byl ihned omezen provoz katolického tisku. Další akce, které omezovaly církev, byl zákaz zápisu na církevní školy, sledování kněžích a jejich vztahu k novému zřízení.

K otevřenému konfliktu se nechtěla dostat ani jedna strana, a tak dochází k jednání mezi vládou a církví. Během těchto jednání komunisté naléhali, aby povolila kněžím možnost se podílet ve státních institucích, především o možnosti kandidatury Msgre. Josefa Plojgara⁹ do poslanecké sněmovny. Tento požadavek ale církev odmítla. Postupně se v komunistickém vedení dostali k moci lidé, kteří neměli zájem na dohodě a přáli si konflikt. Začala nejdříve úkolem, který měl oddělit věřící a kněží od vyšších církevních hodnostářů.

Jednou z taktik bylo založení obrodného hnutí katolíků nebo li tzv. „Katolická akce“ (vznikla 10. června 1949). Jejím úkolem bylo dosažení dohody mezi státem a církví, z níž se měla stát národní církví a méně závislou na Vatikánu. „Katolickou akci“ tvořili tzv. vlastenečtí kněží v čele s P. Josefem Plojgarem. „Katolická akce“ ovšem nedosáhla svého cíle, jedním z důvodů byl také fakt, že kněží, kteří podepsali „Katolickou akci“, byli vyloučeni z církve.

zvolen prezidentem obnoveného státu. Jeho trvání v úřadě trvalo tři roky, kdy musel na nátlak opustit tento úřad. Krátce na to dne 3. září 1948 v Sezimově Ústí umírá.

ZEMAN, Zbyněk. *Edvard Beneš : politický životopis*. Praha, Mladá fronta, 2000. ISBN 80-204-0770-7.

⁸KAPLAN, Karel. *Nekrvavá revoluce*. Praha, Mladá fronta, 1993. s. 202. ISBN 80-204-0145-8.

⁹Josef Plojhar se narodil dne 2. března 1902 v Českých Budějovicích. V roce 1925 byl vysvěcen na kněze. Byl také členem Lidovecké strany, který ale před únorem 1948 tajně spolupracoval s komunistickou stranou. V letech 1948-1968 byl ministrem zdravotnictví. Zemřel dne 5. listopadu 1981 v Praze. HANUŠ, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. Brno, CDK, 2005, s. 308. ISBN 80-7325-029-9.

Z dalších akcí, které měly zlomit odpor církve, bylo přijetí dvou zákonů (hospodářské zabezpečení církve a vznik Státního úřadu církevního) v říjnu roku 1949. První zákon měl z kněží udělat státní zaměstnance a druhý zákon sloužil k jednání s církví na administrativní úrovni. Také členství v církvi bylo překážkou v životě, jak v pracovním, tak i studijním. Pod těmito tlaky postupně počet věřících začal klesat.

II. 2 Předehra k akci K aneb proces s představili řádu (Augustin Machalka a Bohumil Vít Tajovský)

Tématu „Číhošťský zázrak“ se budu věnovat v druhé části této bakalářské práce, ale i v této kapitole toto téma má svoji roli. V procesu Machalka a spol., který souvisel s „Číhošťským zázrakem“ a jehož hlavní obžalovaný měl být P. Josef Toufar. Ten ale během vyšetřování zemřel na následky mučení, které ho bylo použito. Po jeho smrti se stali hlavními obžalovanými představitelé řádu Bohumil Vít Tajovský¹⁰ a Augustin Machalka. Tento proces se stal předehrou k plánované akci K (tato akce proběhla deset dní po skončení procesu dne 14. dubna) a také byla zaměřena proti vatikánskému diplomatovi de Livovi¹¹. Ten byl obviněn z protistátní činnosti, jak popisuje ministerstvo zahraničí : „*Vyšší církevní hierarchie v Československu již delší dobu zneužívá československé římskokatolické církve a jejích kostelů k podvrtné činnosti. Nezastavuje se přitom ani před inscenování podvodných „zázraků“.* (...) *Ministerstvo zahraničních věcí považuje činnost Msgre Ottavie de Livy za přímé zasahování do vnitřních záležitostí Československé republiky.*“¹² Společně s Machalkou a Tajovským byli do procesu začleněni i další představitelé řádu (ThDr. František Šilhan - jezuita, Adolf Kajpr - jezuita, František Mikulášek - jezuita, PhDr. Jan Evangelista Urban - františkán, ThDr. Silvestr Maria Josef Braitto - dominikán, ThDr. Jan Ivan Mastyliak - redemptorista, Jan Blesík - redemptorista, Stanislav Barták - premonstrát).¹³

Soud započal dne 31. března 1950 v Praze, kterému předsedal JUDr. Jaroslav Novák, roli žalobců se ujali JUDr. Karel Čížek, JUDr. Josef Urválek, JUDr. Ludmila Brožová. Celé soudní přelíčení bylo postaveno na vynucených výpovědích odsouzených. O tom, jak vypadalo vyšetřování, popisuje samotný B. V. Tajovský v rozhovoru s A. Pelánem a J.

¹⁰ Bohumil Vít Tajovský se narodil dne 3. března 1912 v obci Klanečná. V letech 1923-1931 studoval na gymnáziu v Německém Brodě (dnes Havlíčkův Brod). Poté nastoupil do semináře na teologickou fakultu v Hradci Králové. V roce 1934 se stává členem řádu premonstrátu a v roce 1937 je vysvěcen na kněze. Od roku 1942 vyučuje na gymnáziu v Humpolci. V roce 1947 se z něho stává opat Želivského kláštera. V roce 1949 je zatčen za údajné přechovávání zbraní, které mu byly podstrčeny StB. V roce 1950 je odsouzen na 20 let do vězení na Pankráci, ve Valdicích, v Mírově a v Leopoldově. Z vězení byl propuštěn na amnestii v roce 1960. Dostal zákaz vykonání kněžské služby až do roku 1968, kdy mu byla kněžská služba nakrátko povolena. O ní ale přišel z důvodu, když se stal předsedou okresní K231 (organizace někdejších politických vězňů). V roce 1993 se vrací zpět do Želiva, kde také umírá v roce 1999.

Bohumil Vít Tajovský. [2012-5-20]. URL: <<http://www.databazeknih.cz/zivotopis/bohumil-vit-tajovsky-4602>>.

¹¹ Ottavio de Liva se narodil v roce 1911 a zemřel v roce 1965. Byl vatikánským diplomatem a tajemníkem internunciatury, který v Praze působil od 12. 7. 1949 do 16. 3. 1950. Československo opustil z důvodu obvinění s číhošťským zázrakem.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť.* Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 34. ISBN 80-902885-4-5.

¹² *Rudé Právo.* Ústav pro českou literaturu AV ČR. [cit. 2012-4-4].

URL: <<http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1950/3/17/1.png>>.

¹³ VAŠKO, Václav. *Dům na skále : církev bojující, 1950 - květen 1960.* Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 2007. s. 38. ISBN 978-80-7192-892-8.

Paulasem v knize *Člověk musí hořet*. Při odmítnutí účasti na zázraku, byl odeslán do korekce a kde po osmi dnech strávených v nevytopené temnici na betonové podlaze, bez jídla a pití nakonec pod slibem podpisu protokolu, v němž potvrzuje svoji účast na zázraku, byl odveden do cely. Svoji účast na zázraku ovšem nepodepsal. Proč nebyl po nepodepsání protokolu znovu vystaven dalšímu nátlaku? Dostali vyšetřovatelé strach, že by další korekci B. V. Tajovský nemusel přežít a proces by přišel o druhého odsouzeného po smrti P. J. Toufara?

Během procesu zazněla obvinění z přípravy převratu státního systému, ukrývání zbraní a narušování socializace společnosti. Podle obžaloby byl za tyto akce také odpovědný Vatikán, který podle nich je hlavním organizátorem těchto akcí. Obviněný Machalka byl podezřelý z velezrady a špionáže a obviněný Tajovský ze shromažďování letáků, pastýřských listů a jejich následné propagace. Také Tajovský byl obviněn z uchovávání zbraní pod svým křeslem.

Vynesení rozsudku padlo dne 5. dubna 1950, v kterém byl odsouzen A. Machalku za velezradu a špionáž k 25 letům vězení a B. V. Tajovský za velezradu a špionáž na 20 let vězení.¹⁴ Celý proces byl využit k následné akci K, které je věnována následná kapitola.

¹⁴ VAŠKO, Václav. *Dům na skále : církev bojující, 1950 - květen 1960*. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 2007. s. 50. ISBN 978-80-7192-892-8.

III. 3 Akce K

Monstrproces proti představitelům řádu, kterému je věnována předcházející kapitola, byl předejrou komunistické moci k připravované akci, která měla za cíl likvidaci mužských církevních řádů. Komunističtí představitelé chápali kláštery jako centrum protistátní činnosti, které neměla pod kontrolou z důvodu izolace klášterů. Podmětem k akci K se stalo jednání s představenými řádů dne 19. července 1949 na ministerstvu školství. Na tomto jednání zde zazněla tvrdá kritika politiky státu vůči církvi.¹⁵ Poté dne 22. srpna 1949 byl schválen návrh církevní šestky soustředit duchovní na určitá místa. Návrh počítal se zabrzděním dalšího růstu řádu, vyprázdňením klášterů a zmenšením jejich počtu, regulování činnosti řádu a přerušením zahraničních styků.¹⁶

Přesnější postup byl schválen dne 18. ledna 1950 : *„Byla dokončena podrobná evidence, podle níž je dnes na území státu celkem 891 klášterů se 14 230 řeholníky. Podle rozhodnutí předsednictva má nyní dojít k soustředění jednotlivých řádů v tzv. centralizačních kláštorech, obsazených naším spolehlivým personálem, kde by byla zaručena kontrola řeholníků a tím znemožněno, aby kláštery byly dále střediskem reakčního kléru, jednak by se tímto opatřením uvolnily budovy pro veřejné účely, školy, internáty atd.. Podle předloženého elaborátu se navrhuje provést v první etapě soustředění šesti největších řádů. (...) Jako první by bylo provedeno opatření proti jezuitům s ohledem na jejich tradici, takže zárok by byl přijat veřejností jistě kladně, a proti salesiánům, kteří jsou nejnebezpečnější pro svoji relativně pokrokovou činnost mezi mládeží. (...)”*¹⁷

Vedení komunistické moci se poté rozhodlo, že proti klášterům zasáhne jednorázově, aby předešla případnému prozrazení celé akce. K likvidaci klášterů započalo v noci z 13. na 14. dubna 1950. Pro celou akci bylo určeno pět centralizačních klášterů (Osek, Bohosudov, Hejnice, Broumov a Králíky) a dva intervenční kláštery Želiv a Báč. Na Jihlavsku se akce K dotkla minoritského kláštera v Jihlavě (intervence v Želivě – P. Vojtěch Lhotský a k centralizaci P. Antonín Janota, P. Štěpán Kochrňák a P. František Smělík) a premonstrátského kláštera v Nové Říši (centralizace v Broumově – převor P. Štěpán Jakub Rajda, P. Pavel Josef Kratochvíl, P. Metoděj Vladimír Vitula a další, podrobnější výčet řeholníků nabízí kniha od Aleny Jakubíčkové *Komunismus na Vysočině* : stalo se v době

¹⁵ KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu 1948 – 1953*. Brno, Doplněk, 1993. s. 118. ISBN 80-85765-27-6.

¹⁶ VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2 : církev bojující : 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 2007. s. 52 – 53. ISBN, 978-80-7192-892-8.

¹⁷ BULÍNOVÁ, Marie. *Církevní komise ÚV KSČ 1949 – 1951*. Brno, Doplněk, 1994. s. 334. ISBN, 80-85765-34-9.

nesvobody a třídní nenávisti III) a v Želivě, který se stal internačním klášteřem, společně s klášteřem Báč na Slovensku.¹⁸ Celkem v celém Československu bylo internováno na 2376 řeholníků.¹⁹ V Želivě bylo internováno na 76 řeholníků a během své pětileté historie, kdy sloužil k intervenci, se zde vystřídalo na 300 řeholníků a 130 - 150 kněží.²⁰ V Želivě byli soustředěni nejreakčnější představitelé jednotlivých řádů. Zde také panovaly přísnější podmínky než v centralizačních táborech, samotná stráž byla pravidelně po zhruba dvou měsících vystřídána z důvodu, aby zde nedošlo ke kontaktům s řeholníky a kněžími. I přes tento režim docházelo k tajným seminářům, které vedli profesori teologie a filosofie pro mladší spolubratry. Postupem času se internační tábor dostal do finančních problémů, a tak dne 20. září 1954 se na zasedání ÚV KSČ rozhodlo o zrušení tábora a o postupném propouštění internovaných. Ne všichni se ale dostali na svobodu a zbylých 80 internovaných bylo převezeno do centralizačního tábora Králíky a do charitativního domu na Moravci.

Po vyprázdňení klášteřů začaly prázdné prostory sloužit k různým účelům, např. klášteř v Nové Říši nově sloužil pro vojenské účely (navrácení klášteřa premonstrátskému řádu došlo v roce 1991)²¹ a prostory v klášteři minoritů v Jihlavě sloužily jako učebny pro Státní ošetřovatelskou školu. Klášteř v Nové Říši měl ještě jednu funkci a to centralizační pro řeholnice během akce R, ve kterém bylo soustředěno na 61 řeholnic. Akce na soustředění řeholnic byla schválena na základě předcházející akce K, dne 28. srpna 1950: „*Jednou z posledních zbraní reakční hierarchie zůstávají některé ženské klášteřy, které přijímají úlohu soustředěných mužských klášteřů a snaží se dále o zneklidňování věřících*“.²² Celkem bylo soustředěno na 4 073 řeholnic.²³

Zásah proti klášteřům ze strany státu výrazně ochromil chod církve. Přišla o vzdělávací, pastorační, publikační a ekonomickou činnost. Tímto zásahem byly také nenávratně zničeny některé kulturní památky (rukopisy, knihy, umělecká díla), vybraný nábytek posloužil např. v divadlech. Samotné klášteřy začaly postupem času chátrat a dodnes se nachází v neutěšeném stavu, a tak stopy akce K jsou dodnes viditelné i po půl století od jejího začátku.

¹⁸ JAKUBÍČKOVÁ, Alena. *Komunismus na Vysočině : stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III*. Jihlava, Parolaar, 2001. s. 48. ISBN 80-238-7522-1.

¹⁹ KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu 1948 – 1953*. Brno, Doplněk, 1993. s. 120. ISBN 80-85765-27-6.

²⁰ ZÍBAL, Pavel. *Šéfe, znáte Želiv?* Olomouc, Matice cyrilometodějská, 1994. s. 175. ISBN 80-7266-233-3.

²¹ Klášteř Nová Říše. *Historie*. [2012-4-28]. URL: < http://www.klaster.novarise.cz/historie_cz.php >.

²² VLČEK, Vojtěch. *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948 – 1964*. Olomouc, Matice cyrilometodějská, 2003. s. 81. ISBN 80-7266-179-5.

²³ KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu 1948 – 1953*. Brno, Doplněk, 1993. s. 121. ISBN 80-85765-27-6.

III. „Číhošťský zázrak“

III. 1. Číhošť – historie

Obec Číhošť se nachází na severozápadě okresu Havlíčkův Brod 7 km severovýchodně od Ledče nad Sázavou. Z posledního sčítání obyvatel z roku 2011 má Číhošť 332 obyvatel.²⁴ Dále Číhošť tvoří další části obce (Hlohov, Hroznětín, Tunochody a Zdeslavice).

O původu názvu Číhoště jsou dvě pověsti. První pověst vypráví o sešlosti při oslavě urozených pánů na zdejší tvrzi z okolních panství, mezi kterými se vyskytoval jeden host, o kterém nikdo nevěděl kdo je. Všichni se ho vyptávali „čí, že je host“? A od této otázky později vznikl název obce. Druhá pověst vypráví, že název vznikl od staročeského jména „Číh“, jenž bylo jméno místního pána. Druhá část názvu „hošť“ znamená vlastník. Nedaleko obce se v letech 1348-1806 dolovalo stříbro a nacházejí se zde i vápencové doly. V roce 1648 se na tomto místě odehrála poslední bitva se švédským vojskem. Dominantou obce je dodnes kostel Nanebevzetí Panny Marie. I tu provází pověst o její stavbě. Pověst vypráví, že když se prochází polní cestou z Číhoště přes les Borovinu a Bahenici do Ovesné Lhoty, stojí u cesty před obcí křížek. Tento křížek označuje místo, kde se začalo se stavbou kostela. Když druhý den přišli ke stavbě zedníci, tak zde ke svému údivu nenašli žádné zdivo a materiál. Začali teda stavět znovu, ale to všechno se pravidelně opakovalo, a proto se rozhodli zde postavit křížek, který tu stojí dodnes. Číhošťáci si ale kladli otázku, kam zdivo zmizelo? Velkým překvapením bylo, že se zdivo do rána objevilo v Číhošti, kam ho odnesli andělé. Tak se číhošťáci dali do práce a svůj kostel s pomocí zbudovali. Původně byl kolem kostela hřbitov. V roce 1948 bylo prostranství před kostelem oploceno a vybudována brána.

Od roku 1900 se ve vsi nachází modlitebna Českobratrské církve evangelické. Z roku 1603 pochází i první zmínka o základní škole, která se nacházela ve starém minisále sačanského kostela. Potom se škola přestěhovala do dřevěné chalupy, které se říkalo "U Špačků ". Vyučování se provádělo v jedné místnosti. Od roku 1795 se škola přemístila do nově postavené budovy z dřeva, která sloužila do roku 1846. V roce 1846 byla postavena uprostřed vsi nová zděná budova základní školy. Budova měla dvě velké třídy a byt pro učitele. V roce 1900 byla postavena i třetí třída. V roce 2001 byla základní škola uzavřena pro nedostatek žáků.

²⁴ Český statistický úřad, [2012-3-3].

URL: <[http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/760029E11D/\\$File/13011103.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/760029E11D/$File/13011103.pdf)>

V roce 1949 se v Číhošti odehrála událost, která tuto vesnici dostala do širšího podvědomí československé společnosti a zasáhla do osudu faráře Josefa Toufara, který za ní zaplatil vlastním životem, a stala se jedním z pilířů v proticírkevním boji komunistické moci v Československu. Tou onou událostí je tzv. číhošťský zázrak, který se udál dne 11. prosince 1949, kdy v místním kostele Nanebevzetí Panny Marie došlo k pohnutí kříže na hlavním oltáři. Tomuto tématu jsou věnovány následující řádky mé bakalářské práce.²⁵

²⁵Obec Číhošť – historie, [2012-3-3]. URL: <<http://www.cihost.cz/index.php?nid=2612&lid=cs&oid=294269>>.

III. 2. Josef Toufar

Josef Toufar se narodil 14. července 1902 v Arnolci u Jihlavy. Byl čtvrtým dítětem rodičů Josefa Toufara (31. 1. 1865 – 26. 6. 1927) a Marie Toufarové, roz. Mokrá (1877 – 26. 7. 1910), která pocházela ze Záborné. Josef Toufar měl tři bratry (Bohuslava, Vladimíra a Stanislava) a jednu sestru (Božena).²⁶ Josef Toufar byl součástí velké zemědělské rodiny. Jeho rodiče hospodařili s třiatřiceti hektary polí a lesů, které zdědili od svých rodičů a postupným přikupováním. Matka Josefa Toufara zemřela ve svých třiatřiceti letech. Příčinou smrti bylo velké pracovní vytížení, kde se musela starat o svoje děti, o domácnost, o hospodářská zvířata a o hosty v hostinci, který provozoval Josef Toufar st..²⁷

Josef Toufar nastoupil do místní základní školy v Arnolci. Po nástupu do čtvrté třídy zemřel jeho nejstarší bratr Bohuslav na zápal plic. Jeho otec se po druhé oženil za Kateřinu, roz. Kasalová (25. 11. 1872 – 13. 12. 1948), která pocházela z Dolní Jablonné u Přibyslavi.

Touha Josefa Toufara stát se knězem se projevovala již v mládí, když za statkem svých rodičů vykonával mše a kázal svým kamarádům. Po ukončení základní školy v roce 1916 místo pokračování ve studiu musel pracovat v hospodářství jeho otce. Po smrti Josefa Toufara st. v roce 1927 se rozhodl mladý Toufar nastoupit na studium v Odborné hospodářské škole v Polné. Zde ale studium přerušil a nastoupil na osmileté gymnázium v Německém (dnešním Havlíčkově) Brodě. V gymnáziu nastoupil Josef Toufar do primy (6. třída základní školy). Při vyrovnávacích zkouškách ve školním roce 1929/1930 přeskočil sekundu (7. třída základní školy) a nastoupil do tercie (8. třída základní školy). Zde narazil na další překážku na jeho cestě stát se knězem. Ta překážka představovala profesora matematiky Antonína Lebedu, který ho při vyrovnávacích zkouškách nechtěl nechat přeskočit další ročník na gymnáziu. Z důvodu, že by Josef Toufar v Německém Brodě nedostudoval, rozhodl se přestoupit na gymnázium do Chotěboře. Během studia v Německém Brodě se seznámil i s Vítem Bohuslavem Tajovským, který se v roce 1948 stal opatem premonstrátského kláštera v Želivě.²⁸ Po ukončení studia v Chotěboři v roce 1935, kdy úspěšně odmaturoval, se Josef

²⁶ MUDROVÁ, Ivana. *Kam značky nevedou III. a další podivuhodné cesty*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2007. s. 161-167. ISBN 978-80-7106-891-4.

²⁷ DRAŠNER, František. *Číhošťský zážrak : zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 16. ISBN 80-7277-143-4.

²⁸ PÁLANA, Aleš – PAULAS, Jan. *Bohumil Vít Tajovský : člověk musí hořeti*. Praha, Torst, 2001. s. 189-192. ISBN 80-7215-126-6.

Toufar rozhodl nastoupit na Biskupský seminář v Hradci Králové. Ve stejné době zde také studoval jeho předchůdce v Číhošti dr. Josef Pokorný.²⁹

Josef Toufar v roce 1940 ukončil studium v Hradci Králové a 29. června byl vysvěcen na kněze Msgre. Mořicem Píchou^{30,31}. Od 1. července 1940 sloužil jako kaplan v Zahrádce v kostele sv. Víta. V roce 1944 dostal Josef Toufar děkanský úřad po P. Josefu Schwallerovi, který umřel 14. dubna 1945. Po válce se Josef Toufar aktivně zapojil do založení měšťanské školy v Zahrádce a přimlouval se i o založení gymnázia v Ledči nad Sázavou. Svoji aktivitu vyjádřil článkem, který napsal do Svobodného Havlíčkova kraje (regionální tisk): „*Jiná je bolest naše a jedno celému širokému kraji schází, totiž možnost vyššího vzdělání, neboť střední a odborné školy jsou v Humpolci, v Havlíčkově Brodě a v Čáslavi, v městech několik hodin vzdálených.*“³² Jeho přání bylo uskutečněno otevřením Reálného gymnázia v Ledči nad Sázavou 8. září 1946.

P. Josef Toufar byl velice oblíbenou osobou v Zahrádce i v okolním Ježově, kde spravoval kostel sv. Lucie. Jeho působení v Zahrádce trvalo osm let, v roce 1948 musel proti své vůli odejít ze Zahrádky do osudné Číhoště.

²⁹ DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 21. ISBN 80-7277-143-4.

³⁰ ThDr. Mořic Pícha se narodil v roce 1869 a zemřel v roce 1956. Maturoval na gymnáziu v Kolíně, filozofii, teologii a církevní právo vystudoval v Praze a Římě, kde byl také v roce 1893 vysvěcen na kněze. Stal se osobním tajemníkem arcibiskupa Lva Skrbenského, kanovníkem metropolitní kapituly u sv. Víta, kancléřem arcibiskupské konzistoře a generálním vikářem arcidiecéze. V roce 1931 byl jmenován biskupem v Hradci Králové. Konec války se Mořic Pícha dožil jako jediný biskup a proto vysvětil nové biskupy např. pražského biskupa Josefa Berana (8. 12. 1946). Od začátku roku byl internován ve své rezidenci.

VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2 : církev bojující, 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří, nakladatelství Karmelitánské, 2007. s. 27 – 28. ISBN 978-80-7192-892-8.

³¹ *Kdo byl P. Josef Toufar?* Římskokatolická farnost Číhošť.[cit. 2012-1-12]. URL: < <http://www.kzhp.cz/p-josef-toufar/>>.

³² Josef Toufar-Zahrádecký: *Ze zapomenutého kraje*, Svobodný Havlíčkův kraj 6. 6. 1946.

III. 3. Přeložení do Číhoště

V únoru (17. 2. – 24. 2.) 1948 došlo v Československu ke komunistickému převratu a k vládě se dostala KSČ, která začala postupně likvidovat všechny překážky, které jí stály v cestě k dosažení úplné moci v Československu. Jednou z těchto překážek byla i katolická církev. Jejich uskutečnění pocítil i P. Josef Toufar.

Krátce po Vítězném únoru (28. únor 1948) dostala Biskupská diecéze v Hradci Králové žádost o přeložení P. Josefa Toufara ze Zahrádky do Číhoště. Žádost byla zaslána Jaroslavem Konopkou³³ z OAV NF v Ledči nad Sázavou, který naléhal na královéhradeckého biskupa Mořice Píchu. Biskupská konzistoř 3. března píše P. Josefu Toufarovi, zda byla zpráva o jeho přeložení sdělena a jestli byly vyrozuměny důvody tohoto přeložení OAV NF. Tentýž den zasílá Biskupská konzistoř OAV NF v Ledči nad Sázavou žádost o vysvětlení této záležitosti, která se týkala přeložení P. Josefa Toufara. Odpovědí OAV NF bylo, že si veřejnost nepřeje přítomnost faráře Josefa Toufara. Zprávu o přeložení se dozvídá P. Josef Toufar nejdříve od Biskupské konzistoře a 7. března 1948 ji oznamuje v kostele sv. Víta. Ihned po sdělení věřící i nevěřící podepsali žádost o setrvání P. Josefa Toufara v Zahrádce. Svoji žádost poslali obyvatelé Blažejovic a Vítonic 7. března 1948 na Biskupskou konzistoř do Hradce Králové. V následujících dnech dostala Biskupská konzistoř další žádosti o setrvání P. Josefa Toufara v Zahrádce z dalších obcí (Píšť, Ježkova, Vranice, Kamenná Lhota, Šetějovice, Žibřidovice, Dolní Rápotice a Martinice). Ze Zahrádky podepsalo na 345 osob žádost proti přeložení faráře do Číhoště. V dopisech byli podepsáni i předsedové MNV v Zahrádce a předsedové MAV NF a MNV z Píště, Vranic a Šetějovic.

Na svoji obranu P. Josef Toufar zaslal dopis 12. března 1948 na OAV NF v Ledči nad Sázavou. V dopise napsal, že sloužil jako kněz všem lidem bez rozdílu (náboženského i politického), vypomáhal lidem, kteří potřebovali pomoc i lidem, kteří byli v komunistické straně jako např. paní Prokšová, která dostala podporu 2 000 Kč a dalším lidem, kteří dostali pomocnou ruku v podobě P. Josefa Toufara. Kostelník František Bělohradský potvrdil jeho slova, avšak řekl, že P. Josef Toufar měl vyhrazený názor na komunismus a varoval své farníky před ním.

³³ Jaroslav Konopka se narodil v roce 1916. V roce 1945 se stal pracovníkem VII. referátu ONV v Ledči nad Sázavou a v roce 1948 se stává předsedou OAV NF. DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 28. ISBN 80-7277-143-4.

Zdalo se, že všichni obyvatelé Zahrádky a okolních vesnic jsou na straně P. Josefa Toufara, ale i mezi těmito lidmi se našel udavač, který zaslal Jaroslavu Konopkovi udání pod kterým se nepodepsal: „*V obci Zahrádce u Ledče mají býti přeloženi zdejší farář velitel zdejší stanice S. N. B. Farář ze Zahrádky bude určitě míti žádosti, aby nebyl přeložen na jiné místo, zde jeho ovečky chodili po lidech, aby žádost jeho podepisovali. Zde v obci působila obočka katolické mládeže dosti velkým počtu na faru chodili možná že se tam pořádali schůze jinde schůze nebylo viděti S. K. M. které se měli snad konati snad v některém zdejším hostinci. Fara jest úřad pro všichni věřící třeba komunisty neb jiné. Proto myslím, že úřady neměli sloužiti ke schůzkám jedné strany. Zdejší dřívější velitel S. N. B. prý má také nějaké svěřené žádosti přeskoumati a uznati za neodůvodněné – také O. A. V. zamítnouti, aby se zdejší reakce v okolí se trochu rozrazila. Poněvadž mi tam nejdem kdyby, až jsme tam byli nic by nejednali – šušky jest mezi nimi v okolí dosti. My víme, že by pracovali, třeba ještě usilovněji kdyby – zhora jmenovaný Josef Toufar farář velitel S. N. B. Pipek zde na starém působišti zůstali nadále. Proto jest bezpodmínečné jejich přeložení.*“³⁴

Dne 18. března zaslal Jaroslav Konopka další dopis na Biskupskou konzistoř do Hradce Králové, ve kterém naléhal o okamžitém přeložení. Biskupská konzistoř odpověděla 19. března, zda je nutné přeložení P. Josefa Toufara s ohledem na podpisy obyvatel Zahrádky a okolních vesnic, které jsou proti přeložení do Číhoště. Jaroslav Konopka odpověděl 21. března a v dopise napsal, že stále trvá na okamžitém přeložení.

Pod tlakem OAV NF biskupská konzistoř navrhla P. Josefu Toufarovi, aby podal rezignaci na farní beneficium 1. dubna 1948. P. Josef Toufar podává rezignaci 30. března 1948 na Biskupskou konzistoř, která ho 1. dubna jmenuje interkalárním administrátorem (dočasný správce) v Číhošti a kooperátorem ve Zbraslavicích. P. Josef Toufar odsloužil svoji poslední mši v Zahrádce a rozloučil se s farníky. Od 16. dubna začal P. Josef Toufar působit jako nový farář v Číhošti, kde vystřídal P. Josefa Pokorného. Nástupcem P. Josefa Toufara v Zahrádce se stal Bohuslav Velebný.

³⁴ DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 31. ISBN 80-7277-143-4.

III. 4. Působení v Číhošti

P. Josef Toufar přichází do Číhoště 16. dubna 1948, kde byl vlídně přijat místními katolíky. O čtrnáct dní později, po příchodu P. Josefa Toufara do Číhoště, přichází za ním jeho neteř Marie Toufarová³⁵, která se stala pomocnou rukou svého strýce v domácích pracích. P. Josef Toufar se okamžitě pouští do oprav místního kostela Nanebevzetí Panny Marie a fary. Sám posílá dopis na ONV do Ledče nad Sázavou, kde žádá peníze na opravu střechy. Z ONV Ledče nad Sázavou přichází kladná odpověď a slibuje, že bude oprava provedena.³⁶ Spolu s farníky se pustil od oprav v okolí kostela. Společně takto vybudovali nové terasy, sloupky a nový vchod.

V následujícím roce 1949 se očekával střet státu s církví. Tento střet byl potvrzen na IX. sjezdu KSČ, který se konal 25. května 1949 a na kterém ostře vystoupil proti církvi tehdejší ministr informací Václav Kopecký³⁷. Pro příklad uvedu část jeho projevu: „(...) *budeme i nadále respektovat činnost církví a plnou svobodu náboženského života. Samozřejmě že něco jiného jsou naše státně výchovné a státně ideové zájmy. Samozřejmě že i při uznávání náboženské svobody vyhrazujeme pro stát úkol vychovávat všechny děti, že vyhrazujeme státu právo vést veškerou školní i mimoškolní státní výchovu v duchu naší ideologie, v duchu naší vědecké pravdy, v duchu nauk marxismu-leninismu. (...)*“.³⁸

Další prostředek KSČ, který měl katolickou církev podřídit státu, byla tzv. Katolická akce založena 10. června 1949. Její první sjezd se konal v Obecním domě v Praze, kterého se zúčastnilo na sedmašedesát „vlasteneckých kněžích“³⁹. Církevní šestka (Vladimír Clementis,⁴⁰ Alexej Čepička – předseda,⁴¹ Zdeněk Fierlinger,⁴² Jiří Hendrych,⁴³ Václav

³⁵ Marie Toufarová, provdaná Pospíšilová se narodila dne 26. května 1927. Rodiče Stanislav Toufar a Julie Toufarová, rozená Mutlová. Stanislav Toufar byl starší bratr Josefa Tofar. Stanislav Toufar tragicky zahynul ve 34 letech.

DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 173. ISBN 80-7277-143-4.

³⁶ DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 35. ISBN 80-7277-143-4.

³⁷ Václav Kopecký se narodil 27. srpna 1897 Kosmonosy a zemřel 5. srpna 1961 Praha, byl členem ÚV KSČ, poslancem NS, ministrem informací a náměstkem předsedy vlády.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 38. ISBN, 80-902885-4-5.

³⁸ VAŠKO, Václav. *Neumlčená : kronika katolické církve v Československu po 2. světové válce*. Vyd. 2. Praha, Zvon, 1990. s. 67. ISBN 80-7113-001-X.

³⁹ Kněží, kteří spolupracovali s komunistickým režimem v Československu. Např.: Bohuslav Černocký, Josef Plojhar.

Více informací nabízí publikace BALÍK, Stanislav, HANUŠ, Jiří. *Katolická církev v Československu 1945 – 1989*. Brno, Pro studium demokracie a kultury, 2008, s. 127 – 152. ISBN, 978-80-7325-170-3.

⁴⁰ Vladimír Clementis se narodil dne 20. září 1902 Tisovec a zemřel 3. prosinec 1952 Praha, byl poslancem NS, ministrem zahraničních věcí, 3. 12. 1952 byl popraven z protistátní spiklenecké činnosti v procesu se Slánským.

Kopecký⁴⁴ a Viliam Široký⁴⁵) ke Katolické akci se rozhodl přidat výbor, který obsadili laici, nikoliv kněží. Jejím předsedou se stal Ing. Ferdinand Pujman⁴⁶ (manžel spisovatelky Marie Pujmanové). Katolická akce měla za úkol shromažďovat podpisy, které měly vyjádřit souhlas s komunistickým režimem v Československu. Svůj podpis připojil i P. Josef Toufar, který byl vystaven i v seznamu podepsaných kněží v Rudém právu. P. Josef Toufar ovšem svůj podpis odvolal a to na nařízení, které vydala biskupská konference, podepsaná pražským arcibiskupem Josefem Beranem⁴⁷ pod názvem „Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu“, jehož část textu ovlivnilo stažení podpisu P. Josefa Toufara: „(...) *zasahuje se do vnitřních církevních záležitostí, jako je například odsazování beneficí, a za účasti suspendovaných kněží a neinformovaných laiků tvoří se proti biskupům nepravá Katolická akce, která má vnést zmatek mezi věřící a znemožnit biskupům hájiti svobody a práva*

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Čižošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 38. ISBN 80-902885-4-5.

⁴¹ Alexej Čepička se narodil 18. srpna 1910 Kroměříž a zemřel 30. září 1990 Dobříš, byl poslancem NS, ministrem spravedlnosti, generální tajemník ÚAV NF a předsedou Státního úřadu pro věci církevní, v dubnu 1963 byl vyloučen z KSČ.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Čižošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 37. ISBN 80-902885-4-5.

⁴² Zdeněk Fierlinger se narodil dne 11. července 1891 v Olomouci. Své studium zakončil na gymnáziu a během první světové války vstoupil do československých legií. V období 1937-1945 působil na postu velvyslance v SSSR. V roce 1945 se stává předsedou československé vlády. V roce 1948 se stal hlavní osobou, který nechal sloučit sociální demokracii s komunistickou stranou. V letech 1951-1953 řídil Státní úřad pro věci církevní. Zdeněk Fierlinger zemřel dne 2. května 1976 v Praze. TOMEŠ, Josef, a kol. *Český biografický slovník XX. století I. A-J*. Praha, Paseka, 1999. s. 634. ISBN 80-7185-245-7.

⁴³ Jiří Hendrych se narodil v roce 1913 a zemřel v roce 1979, byl vedoucí kulturně-propagačního oddělení ÚV KSČ.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Čižošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 38. ISBN 80-902885-4-5.

⁴⁴ Tamtéž 20.

⁴⁵ Viliam Široký se narodil 31. května 1902 Bratislava a zemřel 6. října 1971 Praha, byl členem předsednictva ÚV KSČ, náměstkem předsedy vlády.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Čižošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 38. ISBN 80-902885-4-5.

⁴⁶ Ferdinand Pujman se narodil dne 25. května 1889 v Nížkově u Přibyslavi. V roce 1920 začal pracovat jako operní režisér ve Státním divadle v Brně. O rok později přešel do Národního divadla. Zemřel dne 17. prosince 1961 Praha. Byl profesorem na konzervatoři, dramaturgem a režisérem opery Národního divadla v Praze.

PRCHAL, Jan. *Ferdinand Pujman z Nížkova u Polné*. Klub Za historickou Polnou, [cit. 2012-3-3].

URL: <<http://www.kzhp.cz/clanek/ferdinand-pujman-z-nizkova-u-polne-jan-prchal-18>>.

⁴⁷ Josef Beran se narodil dne 29. prosince 1888 v Plzni. Po atentátu 1942 na R. Heydricha byl zatčen a uvězněn v koncentračním táboře. V roce 1946 byl papežem Piem XVII jmenován pražským arcibiskupem. Odmítl přijmout Katolickou akci a suspendoval P. J. Plojgara. V letech 1949 – 1963 byl StB internován na různých místech Československa. V roce 1965 opustil zemi a odjel do Říma. Zemřel dne 17. května 1969 v Římě. Byl třiatřicátým pražským arcibiskupem. V letech 1907-1911 studoval teologii v Římě a 10. 6. 1911 byl vysvěcen na kněze. Od roku 1917 se stal profesorem náboženství a pedagogiky na učitelském ústavu kongregace chudých školských sester sv. Anny v Praze a v roce 1929 se stal učitelem pastorální teologie na pražském arcibiskupském semináři. V roce 1942 byl zatčen gestapem a do konce války nedříve vězněn v Terezíně a potom v Dachau. Zatčen StB v roce 1951 a na svobodu byl propuštěn v roce 1963. V roce 1965 byl jmenován kardinálem a byla mu povolena cesta do Říma, kde založil České náboženské středisko Velehrad.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Čižošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 28-29. ISBN 80-902885-4-5.

*Církve. Prohlásili jsme a znovu prohlašujeme, že tato nepravá Katolická akce je hnutí rozkolné a každá spolupráce s ní musí být stíhána církevními tresty.*⁴⁸

P. Josef Toufar postupem času znovu získal velikou oblibu u svých věřících a v lidech z dalekého okolí. Znovu jako v Zahrádce nabízel pomocnou ruku všem, co potřebovali pomoc. Svoji pracovitostí se dostal do hledáčku okresních institucí, které vypracovávaly hlášení o jednotlivých farářích po celé republice, např. při stavbě nové cesty v Číhošti, kde každý měl odpracovat třicet hodin, P. V. Toufar odpracoval dvakrát tolik než ostatní.⁴⁹ Byl oporou jak u starých tak i u mladých lidí a to se nelíbilo okresním soudruhům, jejichž úkolem bylo oddělit rolnické obyvatelstvo od církve.

⁴⁸ DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 37. ISBN 80-7277-143-4.

⁴⁹ KAPLAN, Karel. *Nekrvavá revoluce*. Praha, Mladá fronta, 1993, s. 310. ISBN 80-204-0145-8.

III. 5. Stalo se v Číhošti

Během adventu roku 1949 se v Číhošti stalo něco neobvyklého. Něco, co napomohlo komunistickému režimu konečně odstranit P. Josefa Toufara z funkce faráře a nakonec ho nechat sprovdit ze světa. Touto událostí byl tzv. „Číhošťský zázrak“, který se uskutečnil na třetí adventní neděli (11. prosince 1949). Zpráva o pohybu kříže se do okolí velice šířila a dostala se až ke státním složkám, které se rozhodly této události využít k perzekuci církve. V následující kapitole přiblížím onu událost, která výrazně zasáhla do osudu života jednoho kněze a vesnice na Českomoravské vysočině.

„Číhošťský zázrak“ se stal při mši svaté, které se zúčastnilo na devatenáct věřících, v kostele na Nanebevzetí Panny Marie v Číhošti kterých si všimlo, že půlmetrový dřevěný kříž na hlavním oltáři několikrát pohnul.⁵⁰ Tento kříž se pohnul během kázání při ranní mši. Když P. Josef Toufar kázal slovy: „Zde ve Svatostánku je náš spasitel...“ a ukázal na kříž, který se pohnul několikrát doleva a zpátky doprava a nakonec zůstal v nachýlené poloze na evangelní stranu.⁵¹ Zpráva o pohybu kříže se do okolí velice šířila, dostala se až ke státním složkám, které se rozhodly tuto událost využít k perzekuci církve.

Sám P. Josef Toufar se tohoto pohybu vůbec nevšimnul a tuto zvláštní událost se dozvěděl až od kováře Václava Pospíšila 12. 12. 1949. P. Josef Toufar nejdříve tomu nechtěl uvěřit, až postupem času se hlásili další svědci, kteří vypovídali o tomto pohybu kříže. Takto líčí celou událost několik svědků:

Vincenc Dvořák: „Když jsem se podíval na oltář, uviděl jsem, že se křížek rozkýval. Všiml jsem si, že kříž stál na svatostánku zcela volně a osamoceně a nebyl ničím zakryt.“⁵²

Božena Polívková: „(...) při kázání dal si pravou ruku na prsa a levou ukázal na svatostánek. Vtom se křížek na oltáři dal do pohybu a jí jsem se hrozně lekla.“⁵³

V sobotu 17. prosince navštívil P. Josef Toufar děkana Václava Slavíčka a vysvětlil mu situaci, která panuje v Číhošti. Václav Slavíček poradil Toufarovi, aby celou událost zaznamenal a vysvětlil celou situaci na následující svaté mši.

O celé události se dozvěděl i Bohumil Vít Tajovský, který se znal s P. J. Toufarem z brodského gymnázia. Ten P. J. Toufara navštívil na faře v Číhošti, kde mu vše vysvětlil a

⁵⁰ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 95. ISBN 978-80-7294-281-7. - Národní archiv, 05/11, sv. 34, a.j. 221, fol. 78, Zápis z porady bezpečnostní pětky jihlavského kraje, 25. ledna 1950.

⁵¹ VAŠKO, Václav. *Neumlčená : kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Praha, Zvon, 1990. ISBN 80-7113-001-X.

⁵² DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Libri, 2002, s. 44. ISBN 80-7277-143-4.

⁵³ Tamtéž 34.

také vypověděl, že o zázraku nic nevěděl do té doby, než za ním přišli očití svědkové události. Vzhledem k povaze P. J. Toufara a jeho kněžského povolání dokazuje, na základě rozhovoru mezi B. V. Tajovským a P. J. Toufarem, že se na číhošťském zázraku nepodílel, jak tvrdilo pozdější šetření StB. B. V. Tajovský také varoval P. J. Toufara, aby se vzhledem k zázraku choval opatrně: „*Pepíku, bud' opatrný, nastává boj proti církvi. Mohla by to být nějaká záminka k tomu, aby tě mohli lapnout a uvěznit*“.⁵⁴

Poté co, se státní moc dozvěděla o tomto zázraku, využila této vhodné příležitosti, kterou potřebovala pro připravovanou akci K (kláštery), aby svůj čin ospravedlnila před veřejností a ukázala na katolickou církev jako na organizaci, která se snaží brojit proti socialistickému zřízení a klamat vlastní věřící. Akce K měla sloužit k zničení řeholních řádů v Československu, které považovala komunistická moc za jednu z nejnebezpečnějších složek církve. V roce 1950 působilo v řeholních řádech na 14 230 řeholníků a řeholnic.⁵⁵

Státní složky dlouho nečekaly a v neděli 18. prosince 1949 (týden po události z 11. prosince) navštívila Číhošť poprvé StB, která chtěla mluvit s P. Josefem Toufarem, ten ale nebyl v Číhošti přítomen, neboť sloužil mši svatou ve Zbýšově. Návštěva StB se opakovala ve středu 21. prosince, které se zúčastnil i náčelní SNB František Goldbricht: „*V kostele jsem se souhlasem faráře sejmul křížek z oltáře a prohlížel si ho. Je třeba však dodat, že je nějak působeno nepatrně vychýlen do strany. Vychýlení však bylo skutečně nepatrné. Když jsem křížek sejmul, všiml jsem si, že vychýlení je způsobeno špatným nasazením kříže na hřebík v podstavci. Křížek jsem si bedlivě prohlédl, ale žádnou stopu, která by svědčila pro to, že na něj bylo něco upevněno, jsem neviděl. Bylo mi hned jasné, že o žádný zázrak jít nemůže a jestli se křížek hýbal, někdo pomocí nějakého mechanismu to musel provádět. Šel jsem se potom podívat i za oltář, ale ani tam jsem nic zvláštního nenalezl. Všiml jsem si však, že oltář, který byl ze dřeva má četné, a napadlo mne, že by šlo tudy natáhnout ke křížku nějaký drátek, a tak křížkem hýbat. Znamená to, že osoba, která by to prováděla, by byla schována za oltářem a nikdo by ji nemusel vidět.(...) Protože jsem celou věc pokládal za záležitost politickou, ohlásil jsem událost na Krajskou správu StB do Jihlavy a předsedovi ONV Konopkovi. Jihlavská StB se však věcí dlouho nezabývala.*“⁵⁶

⁵⁴ TAJOVSKÝ, Bohumil, Vít. *Člověk musí hořiti : rozhovor Aleše Palána a Jana Paulase s opatem želivského kláštera*. Praha, Torst, 2001. s. 213. ISBN 80-7215-126-6.

⁵⁵ KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1948 – 1953*. Brno, Doplněk, 1993. s. 119. ISBN 80-85270-22-6.

⁵⁶ DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 46. ISBN 80-7277-143-4.

Na Boží hod vánoční (25. 12. 1949) dochází k druhému pohybu kříže, který se vychýlil a byl otočen pravým ramenem směrem k oltáři, podle svědectví Václava Trtíka.⁵⁷ Postupem času se z Číhoště stává poutní místo, kam přicházeli věřící, aby spatřili „zázrak“ v podobě pohybu kříže. To se, ale nelíbilo okresním funkcionářům a 29. prosince 1949 František Sláma píše zprávu na NF o církevní situaci na Ledečsku. Zpráva obsahuje, co se stalo přesně 11. prosince 1949 v Číhošti.

P. Josef Toufar 4. ledna 1950 pozval fotografa Josefa Peške, který přišel vyfotografovat kříž. Josef Peške potvrdil tvrzení Františka Goldbrichta, že kříž byl špatně zašroubován do podstavce a že svatostánek, nad kterým stál podstavec s křížem, byl nakloněn na levou stranu a tím došlo k naklonění kříže z 25. prosince 1949. Fotografie Josefa Peške stála jedenáct let vězení v uranových dolech v Příbrami a Jáchymově. Byl jediným, který tvrdil, že v Číhošti se žádný zázrak nestal. Jeho tvrzení ho ovšem nepomohlo od trestu vzhledem k připravované propagandě v podobě dokumentárního filmu *Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*.

V neděli 8. ledna 1950 dochází k dalšímu pohybu kříže. Jedinými svědky jsou dvě ženy, které byly v kostele při modlení růžence. Vychýlený kříž zpozoroval P. Josef Toufar, který tvrdil, že kříž byl tak vychýlen, že nespádl.

Dalším krokem pro podřízení římskokatolické církve bylo složení slibů všech duchovních ve dnech 18. – 21. ledna 1950, které připravil Státní úřad pro věci církevní (Státní úřad pro věci církevní byl vytvořen 14. 10. 1949 v rámci církevních zákonů, který sloužil k jednání mezi státem a církví) : „*Slibuji na svou čest a svědomí, že budu věren Československé republice a jejímu lidově demokratickému zřízení a že nepodniknu nic, co by bylo proti jejím zájmům, bezpečnosti a celistvosti.*“⁵⁸

Zpráva o pohybu kříže, se rozšířila do širokého okolí a Číhošť postupně navštívilo velké množství civilních a duchovních lidí, kteří přijeli se podívat na „zázrak“. Mezi těmito zvědavci jsou i příslušníci StB, např. Konopka, Sláma, kteří si od P. Josefa Toufara nechali vysvětlit pohyb kříže. Z duchovní strany je cenná návštěva papežského nuncia Ottavia de Liva. Spolu s ním přijíždí i P. Václav Mrtvý⁵⁹ a P. Gerard Stuchlý⁶⁰.

⁵⁷ HAVLÍČKOVÁ, Helena. *Dědictví : Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu 1948-1989*. Votobia. s. 158. ISBN 80-7198-535-X.

⁵⁸ VAŠKO, Václav. *Neumlčená : kronika katolické církve v Československu po 2. světové válce*. Vyd. 2. Praha, Zvon, 1990. s. 115-116. ISBN 80-7113-001-X.

⁵⁹ Václav Mrtvý se narodil v roce 1907 a zemřel v roce 1977. Byl sekretářem pražské internunciatury v letech 1949 – 1950. V roce 1950 odsouzen k patnácti letům vězení.

DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 176. ISBN 80-7277-143-4.

⁶⁰ Gerard Stuchlý se narodil v roce 1911 a zemřel v roce 1980. Byl členem salesiánského řádu.

Po nezdárném zatčení P. Josefa Toufara dne 26. ledna 1950, které bylo nařízeno Václavem Havelkou (druhý tajemník státního úřadu pro věci církevní), přichází druhý pokus zatčení, který nastal 28. ledna 1950, kdy k večeru na číhošťskou faru přišli dva neznámí lidé a představili se jako novináři ze zahraniční agentury, kteří měli zájem o vysvětlení událostí, které se v posledních dnech v Číhošti děly. Požádali P. Josefa Toufara, aby jim ukázal kostel a kříž, který se pohnul. To bylo naposledy, kdy svého strýce Marie Toufarová viděla. P. Josef Toufar byl zatčen příslušníky StB Kopeckým a Růžičkou, kteří se vydávali za novináře. Rozhodnutí o zatčení P. Josefa Toufara se uskutečnilo na jednání ONV v Ledči nad Sázavou za účasti krajského náčelníka StB Františka Zity, pracovníků KS StB a StB z Prahy. P. Josef Toufar ihned po zatčení byl předán do rukou StB z Prahy a převezen do Valdic, kde bylo již zřízeno oddělení pro duchovní.⁶¹ Toho dne (26. ledna) byli do Valdic převezeni i další duchovní, kteří byli zadržováni v pankrácké věznici (např. František Škeřík, Emil Zouhar, Vojmír Vacula atd.).⁶²

Druhý den po zatčení P. Josefa Toufara je zatčen i kostelník František Pártl, o kterém si vyšetřovatelé mysleli, že byl pomocníkem P. Josefa Toufara při pohybu křížem. Když vyšetřovatelé uznali, že tzv. údajným pomocníkem nemohl být vzhledem k jeho tělesnému postižení, nakonec byl z vazby brzy propuštěn. Současně byl zatčen i Bohumil Vít Tajovský.

Číhošáci nesouhlasili se zatčením P. Josefa Toufara a 30. ledna 1950 se v místní hospodě koná veřejná schůze, při které se podepisuje petice za propuštění faráře. K petici se připojuje i předseda ONV Konopka, který tak učinil ze strachu z místního obyvatelstva.

Po zatčení následovala připravená propaganda ze strany státu, která učinila z Číhošťského případu hlavní bod pronásledování katolické církve v Československu a jíž se také P. J. Toufar stal jednou z mnoha obětí. Zda byl pohyb kříže proveden P. J. Toufarem, jak tvrdí vyšetřovací spisy, vyvrací fakt, že zrekonstruování pohybu kříže samotnou StB, která nikdy nedošla k takovému výsledku, který si přála a to v podobě důkazu funkčního mechanismu. A zda to byl opravdu zázrak, si nedovolím tvrdit, neboť uznat jakýkoliv zázrak je velice odvážné.

DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 176. ISBN 80-7277-143-4.

⁶¹ Národní archiv, 100/24, sv. 47, a.j. 862, fol. 23 Zápis ze schůze církevní komise ÚV KSČ 31. 8. 1949.

⁶² Národní archiv, 100/52, sv. 14, a.j. 93, fol. 90 Denní hlášení círk. odd. Státní prokuratury 28. 1. 1950.

III. 6. Vyšetřování ve Valdicích

Pro zatčeného P. J. Toufara, ale zázrak nepřišel. Zázrak v podobě osvobození z vězení, z kterého se již nikdy nevrátí do Číhoště.

O jeho osudu se začalo rozhodovat dne 30. ledna na schůzi předsednictva ÚV KSČ, na kterém se projednávala otázka postavení církve v Československu. Zde se také objevuje téma zázrak v Číhošti a zde je také nařízeno Gottwaldem o urychlené vyšetření a potrestání. Tento zázrak posloužil komunistické moci jako důkaz podvracení lidového zřízení ze strany Vatikánu a měl být plně využit v propagandě proti církvi. Osobou, která představila Vatikán v Československu se stal de Liva, který nakonec pod nátlakem odešel z Československa. Na celé vyšetřování tlačil K. Gottwald, který celý případ chtěl komentovat na ÚV KSČ dne 24. února 1950.⁶³ Vyšetřováním byla pověřena StB, v které byl náčelníkem Osvald Závodský⁶⁴. Číhošťským případem byl pověřen zástupce náčelníka oddělení politického zpravodajství Josef Čech. Jeho nadřízeným byl náčelník Zelenka, který ve stejné době byl na stranické škole.

P. Josef Toufar byl po zatčení z 28. ledna 1950 převezen do Valdic a dostal vězeňské číslo 8016. Ve Valdicích byly zřízeny cely a vyšetřovací místnosti, které sloužily StB pro výslechy zatčených duchovních. K ostraze těchto prostor byli vybráni určití příslušníci SVS (Sbor vězeňské stráže), kteří měli rozkaz o všem mlčet. Vyšetřováním byla zřízena instruktážní skupina pod velením Ladislava Máchy⁶⁵. Jejími členy byli Stanislav Cvíček, Miloš Hrabina, Václav Hrabák, Václav Němec, Stanislav Řezníček a Josef Zikmund. Celá skupina spadala pod přímé velení Osvalda Závodského. Spolu s ním byl do Valdic převezen Bohumil Vít Tajovský, který při pobytu v „temnici“ (podzemní cela) uslyšel několik

⁶³ KAPLAN, Karel –PALEČEK, Pavel. *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Brno, Barrister&Principal, 2001, s. 75 - 76. ISBN 80-85947-75-7.

⁶⁴ Osvald Závodský se narodil v roce 1910 a zemřel v roce 1954, byl náčelníkem StB od roku 1950 až do roku 1951. V roce 1954 byl popraven v jednom z inscenovaných procesů související s Rudolfem Slánským. VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2 : církev bojující, 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří, nakladatelství Karmelitánské, 2007. s. 30. ISBN 978-80-7192-892-8.

⁶⁵ Ladislav Mácha se narodil dne 19. června 1923 ve Višňové. V roce 1945 se stal členem KSČ a sloužil ve službách ministerstva vnitra. V roce 1949 se stal velitelem instruktážní skupiny StB. V roce 1963 byl za mučení vyloučen z ministerstva vnitra. V roce 1998 byl Obvodním soudem v Praze 6 odsouzen k pěti letům ve vězení. Svůj trest však nikdy nenastoupil ze zdravotních důvodů.

KALOUS, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 50. ISBN 80-902885-4-5.

bolestných výkřiků a také tichý zpěv náboženských písní, podle kterých B. V. Tajovský poznal P. V. Toufara.⁶⁶

Dne 2. ledna 1950 byla na ministerstvu spravedlnosti zřízena koordinační komise, která byla součástí církevního oddělení na Státní prokuratuře. Vedoucím oddělení byl JUDr. Karel Čížek⁶⁷, který byl pověřen vyšetřením Číhošťského případu přímo v Číhošti. K němu byl přidělen JUDr. Růžička a JUDr. Ludmila Brožová. Vyšetřování probíhalo na ONV v Ledči nad Sázavou 1. února 1950, kdy byli předvoláni všichni svědci pohybu kříže.⁶⁸ Všichni tři vyšetřovatelé měli rozděleni vyslychané do tří skupin. Karel Čížek vyslychal funkcionáře v Ledči nad Sázavou, dr. Růžička vyslychal dospělé osoby z Číhoště a z okolí a dr. Biedermannová (Ludmila Brožová-Polednová) vyslychala školní děti v Číhošti a ve Vlkanově.⁶⁹ Původní výpovědi se nezachovaly, byly podávány protokoly, které se velice podobaly. Mohlo být důvodem nezachování výpovědí bližší zjištění o pohybu kříže v Číhošti, a popřípadě osoby, které zinscenovali tento tzv. Číhošťský zázrak?

Dále je zde výpověď Františka Slámy z 23. 5. 1968, kde tvrdí, že na ONV do Ledče nad Sázavou za ním přijel člen StB z Jihlavy a požádal ho o zavezení do Číhoště. František Sláma odjel spolu s mužem, u kterého si nevzpomíná na jméno k číhošťské faře. Neznámý muž se odebral do kůlny s pilinami, odkud po dlouhé době přinesl drátky a dřívka. František Sláma se zeptal co to je za předměty a člen jihlavského StB odpověděl, že to jsou věci, kterým byl uskutečněn pohyb křížku. Komu mohly tyto předměty patřit? Josefu Toufarovi anebo tam byly předem nastrčeny StB, která je měla použít jako důkaz proti Toufarovi?

První vyšetřování P. Josefa Toufara se odehrálo 30. ledna 1950, kdy ho vyslechli Václav Hrabák⁷⁰ a Miloš Hrabina⁷¹. P. Josef Toufar se zde dovídá, proč byl zatčen a následně vypovídá o okolnostech z 11. 12. 1949, které se odehrály v Číhošti. Dalšími zatčenými po

⁶⁶ HAVLÍČKOVÁ, Helena. *Dědictví : Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu 1948-1989*. Votobia. s. 160-161. ISBN 80-7198-535-X.

⁶⁷ Karel Čížek se narodil v roce 1913. Podílel se na vyšetřování Číhošťského případu a stal se prokurátorem při procesu Machalka a spol.

Karel Čížek. 10. 2. 2012, [2012-3-3].

URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_%C4%8C%C3%AD%C5%BEek>

⁶⁸ Národní archiv, f. 100/52, sv. 14, a.j. 93, fol. 85. Denní hlášení 31. 1. 1950 Osmnáctá zpráva.

⁶⁹ Národní archiv, f. 100/52, sv. 14, a.j. 93, fol. 92-93. Denní hlášení 2. 2. 1950 Devatenáctá zpráva.

⁷⁰ Václav Hrabák se narodil v roce 1916 a zemřel v roce 1973. Byl příslušníkem StB a členem KSČ od 10. 5. 1945. Zabýval se sledováním národních socialistů a lidovců kolem Slaného, Nového Strašecí, Kladna a Rakovníka.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 41. ISBN 80-902885-4-5.

⁷¹ Miloš Hrabina se narodil v roce 1925. Byl příslušníkem StB a členem KSČ od 23. 1. 1948. Po odchodu z instruktažní skupiny byl přemístěn na KV StB.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 42. ISBN 80-902885-4-5.

výpovědi P. Josefa Toufara, byl Mgr. Josef Burýšek (zatčen 2. února 1950)⁷² a Jan Zmrhal (zatčen 3. února 1950)⁷³. Jan Zmrhal byl donucován se přiznat k tomu, že byl spojkou mezi P. Josefem Toufarem a Mořicem Píchou (královéhradecký biskup). Během výslechu V. Hrabákem a M. Hrabinou nedošlo na fyzické týrání, které ovšem nepřinášelo žádné doznání. To už byl Ladislav Mácha tlačěn nejvyššími činiteli včetně Gottwalda na to, že vyšetřování nepřináší žádné výsledky. Proto Ladislav Mácha nařizuje dvojici Hrabákovi a Hrabinovi, aby použili fyzického nátlaku na P. Josefa Toufara. To ovšem oba odmítli, i když L. Mácha tvrdil, že má povolení od Závodského k použití násilí, které ovšem nebylo pravdivé. Celá vyšetřovací skupina měla zakázáno používat násilných praktik na duchovních vězňích přímo od Závodského.

Všechny výslechy byly nahrávány na cívky, které potom byly odváženy L. Máchou do Prahy. Byly zde, ale výslechy, které nebyly nahrávány. Tyto výslechy vykonával L. Mácha v celách duchovních vězňů i na P. Josefu Toufarovi.

Někteří příslušníci StB měli takový názor, že P. Josef Toufar chtěl obnovit poutní slavnost k nezdínské studánce,⁷⁴ která byla místními považována za zázračnou, a byly k ní pořádány pravidelné poutě, které se konaly koncem května nebo začátkem června. Sám P. Josef Toufar zaslal na ONV žádost o povolení ke konání pouti U Svěcené studánky v Nezdíně.⁷⁵

Dne 10. ledna 1950 přijela do Číhoště skupina členů StB, která měla v kostele rekonstruovat zařízení, jímž měl být vykonán pohyb kříže. V kostele zůstala StB, téměř až do rána. Co se v kostele odehrávalo, vypověděl Jan Bokr ze dne 9. 9. 1968, který se stal v době vyšetřování zástupcem náčelníka technického oddělení StB v Praze, že byl pověřen sestavením mechanismu na ovládání kříže. Skupina techniků kolem Jana Bokra došla k názoru, že pohyb kříže musel být ovládán za oltářem a ne z kazatelny P. Josefem Toufarem.

Číhošťský případ se dostal až do novin New York Times 10. února 1950, ve kterém byl napsán článek o číhošťském zázraku: „V malé české vesnici Číhošti se stal zázrak.

⁷² Josef Burýšek se narodil 23. listopadu 1891 v Dolních Rápoticích u Ledče nad Sázavou. V roce 1915 byl vysvěcen na kněze a v roce 1922 se stal vicerektorem semináře v Hradci Králové. V případě číhošťský zázrak byl nejdříve z řad obviněných, ale poté přeřazen ke svědkům. Zemřel v roce 1965.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 45. ISBN 80-902885-4-5.

⁷³ Jan Zmrhal se narodil v roce 1928 v Kynicích (obec patří číhošťské farnosti) a byl studentem bohosloví. KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 45. ISBN 80-902885-4-5.

⁷⁴ Nezdínská studánka se nachází severovýchodně od Ledče nad Sázavou u obce Nezdín. *Nezdínská studánka*. Ledečsko.cz, [2012-3-3].

URL: <<http://www.ledecsko.cz/obce-v-regionu/prosicka/pamatky/studanka/>>.

⁷⁵ Státní okresní archiv Havlíčkův Brod, f. Okresní národní výbor Ledeč nad Sázavou, sign. 370, kart. 76, fol. 189, Žádost o povolení konání bohoslužeb 14/8 1949 na prostranství u kostela.

Vesničané této obce říkají, že se kříž z lipového dřeva, který stojí nad svatostánkem ve vesnickém kostele, během bohoslužby třikrát pohnul. Když se opět zastavil, nakláněl se směrem k západu. (...)

*(...) Komunisté si bezpochyby byli jisti, že se dva zkřížené kusy lipového dřeva nemohou pohybovat bez zjevné příčiny. I mnozí komunisté mohou stěží uvěřit takovému druhu moderního zázraku. (...)*⁷⁶

Dalšími zatčenými z Číhošťského případu byli Václav Pospíšil, ledečský děkan Václav Slavíček a Václav Trtík. Václav Pospíšil byl jako první, který pověděl P. Josefu Toufarovi o pohybu kříže. Byl zatčen dne 13. února 1950 a ve vězení strávil tři dny. Dne 14. února 1950 byl zatčen děkan Václav Slavíček, u kterého StB hledala vysílačku pro spojení s Vatikánem. Dne 18. února 1950 byl zatčen i Václav Trtík, který byl během výslechu nucen k přiznání, že napomáhal P. Josefu Toufarovi s pohybem křížku. Domů se Václav Trtík dostal až 14. března 1950.

Dne 13. února 1950 popřel P. Josef Toufar málo to, co přiznal a proto byl vzat do korekce. Zde se na něm poprvé projevuje jeho špatný zdravotní stav, vlivem nevhodné stravy a špatného chování vyšetřovatelů. P. Josef Toufar začal pociťovat žaludeční problémy, které se u něho čím dál více projevovaly. Dne 15. února 1950 se P. Josef Toufar se přiznal k provedení pohybu kříže v Číhošti pod vlivem fyzického násilí, které použil Ladislav Mácha. Vyšetřovatel L. Mácha později obhájuje svoje metody z časové tísně vzhledem k natáčení dokumentu „*Běda tomu skrze něhož přichází pohoršení*“ a také, že se na těchto metodách shodla celá instruktážní skupina. Tuto výmluvu k fyzickému násilí ovšem ostatní členové vylučují a tvrdí, že fyzické násilí na P. Josefu Toufarovi nepoužívali, byť se těchto výslechu zúčastnili. Vyšetřovaný se také pokoušel o sebevraždu v noci z 15. února na 16. února 1950, která se ovšem nepodařila.

Vyslýchající Hrabák a Hrabina dne 16. února 1950 odjeli do Číhoště zjistit, zda Toufarova výpověď je pravdivá. Výpověď, ale neodpovídala skutečnosti. Po tomto následovalo další vyslýchání, při kterém vznikla výpověď, že P. Josef Toufar je homosexuál. Výpověď tvrdí, že se zpovídal z homosexuálních styků u kapucínů a, že své styky navazoval i se školními dětmi. V. Hrabák a M. Hrabina získali jen dva důkazy od chlapců, kteří byli údajně zneužíváni. Tyto důkazy pocházejí od chlapců, kteří měli problémy se studiem a chováním. Nabízí se zde otázka, zda tyto obě dvě výpovědi nebyly uměle vykonstruované vyšetřovateli. Tento způsob vyslýchání, kdy byla na kněze vydáno obvinění z homosexuality,

⁷⁶ STRÖBINGER, Rudolf. *Stalo se v adventu : Číhošťský zázrak*. Vyd. 2. Praha, Vyšehrad, 1991. s. 71 – 72. ISBN 80-7021-065-5.

byl běžně používán u katolických kněží, aby byl zlomen jejich odpor. Toufarova homosexualita ovšem nebyla nikdy potvrzena. Výslechu se zúčastnil i Josef Čech, který si stěžoval, že celé vyšetřování je pomalé, ale i jemu se nepodařilo nic získat od P. Josefa Toufara.⁷⁷

Vzhledem k blížícímu se výročí Vítězného února byl vyvíjen čím dál větší tlak na Máchu a jeho vyšetřovací skupinu. Podle Máchy dostal nařízení, aby byl případ vyšetřen za každou cenu. Tento příkaz přišel od Čepičky 20. února 1950 a do Valdic ho přivezl Malý (Závodského kurýr), který tento příkaz ihned spálil. Ten večer byla P. Josefu Toufarovi dána tzv. karlovarská polévka (horká polévka s velkým množstvím soli) a bylo mu zakázáno podávat pití.⁷⁸ V následující den došlo dvakrát k fyzickému násilí na P. Josefu Toufarovi prováděné Máchou.

Dle výpovědi Ladislava Máchy ze dne 1. 7. 1968 bylo přistoupeno k fyzickému násilí ještě dne 22. února 1950. Toho se zúčastnil Ladislav Mácha, Stanislav Řezníček⁷⁹ a Václav Němec⁸⁰. S. Řezníček a V. Němec svoji účast, ale popírají. Zřejmě se Ladislav Mácha při výslechu v roce 1968 snažil, svoji vinu na smrti P. Josefa Toufara shodit i na ostatní členy instruktážní skupiny.

Během tohoto výslechu, prováděného dne 22. února 1950, se P. Josef Toufar přiznal k celému případu a přiznal se i ke své homosexualitě pod tlakem fyzického násilí. Ihned po přiznání Mácha telefonuje svému nadřízenému Závodskému, který tuto zprávu posílá na zasedání církevní šestky, kde je rozhodnuto, že Číhošťský případ bude řešen soudní cestou.

Společně Hrabák s Hrabínou sepisují Toufarovo doznání, kde se dobrovolně přiznává k pohybu kříže. Protokol s doznáním, jak sestavil mechanismus k pohybu kříže a přiznání ke své homosexualitě, je sepsán dne 22. – 23. února 1950. V protokolu se nachází několik nesrovnalostí, jak s datem sestavení mechanismu, tak i několik pravopisných chyb v textu protokolu.

⁷⁷ DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 76 - 80. ISBN 80-7277-143-4.

⁷⁸ KALOUS, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 17 - 18. ISBN 80-902885-4-5.

⁷⁹ Stanislav Řezníček se narodil v roce 1923 a zemřel v roce 1993. Byl příslušníkem StB a členem KSČ od 30. 5. 1945. V roce 1950 byl přeřazen do instruktážní skupiny StB.

KALOUS, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 40 - 41. ISBN 80-902885-4-5.

⁸⁰ Václav Němec se narodil v roce 1924. Byl příslušníkem StB a členem strany od 17. 2. 1946. Bývalý student filozofické fakulty v Brně.

KALOUS, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 44 - 45. ISBN 80-902885-4-5.

O tom, jak bylo vedeno vyšetřování P. J. Toufara brutálním způsobem, není pochyb. Zde se také nabízí otázka, kdo by mohl toto nelidské zacházení tak dlouho vydržet a při tom zapírat? Tato lidská výdrž v krutém prostředí, kterému byl P. J. Toufar vystaven, může dokazovat jeho nevinu.

III. 7. Natáčení v Číhošti

K úplnému využití „Číhošťského zázraku“ v propagandě proti církvi se komunistická moc rozhodla natočit propagandistický film, který nesl název „*Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*“, který byl následně 18. a 19. března 1950 vysílán v Ledči nad Sázavou⁸¹ a jehož funkcí měl usvědčit katolickou církev z podvodu na věřících.

Dne 23. února 1950 je P. Josef Toufar převezen zpět do číhošťského kostela, kde se uskutečnilo, v noci z 23. února na 24. února, k nafilmování rekonstrukce pohybu kříže na základě Toufarovi výpovědi.⁸² Celá rekonstrukce byla nařízena prezidentem Gottwaldem, který určil, že musí být hotova do zasedání Ústředního výboru. Filmováním celé rekonstrukce byla pověřena skupina pod vedením Jana Bokra⁸³.

Toufarův převoz zajišťoval dr. Čížek a Josef Čech, který nařídil převoz P. Toufara do Číhoště. Ve věznici navštívil Josef Čech P. Toufara a zjistil, že vyslýchaný je ve zbídačelém stavu. Josef Čech musel učinit rozhodnutí, zda P. Toufara převezde do Číhoště anebo celou akci odvolá. Nakonec se rozhodl pro převoz. Proti tomuto rozhodnutí se postavili vyšetřující Hrabina a Hrabák. Jejich důvodem bylo tvrzení, že P. Toufar není schopen převozu, ale proti Čechovu nařízení nemohli nic dělat. Již v těchto dnech se projevoval špatný zdravotní stav P. Toufara. Jeho chůze byla velice namáhavá, jelikož jeho chodidla byla oteklá následkem bití.

V brzkých ranních hodinách (kolem 1. hodiny ranní) dorazila kolona čtyř aut s P. Josefem Toufarem před Číhošť, jelikož auta nesměla vjíždět do vsi, aby nevzbudila pozornost místních obyvatel. Po přivedení do kostela za pomoci dvou příslušníků, zde P. Toufar vysvětloval provedení pohybu kříže. P. Toufar byl obléknut do kněžského roucha za pomoci ostatních účastníků rekonstrukce a musel jimi být vynesena na kazatelnu. Zde P. V. Toufar omdlel a místo něho roli faráře sehrál dr. Čížek.⁸⁴ Během rekonstrukce se několik účastníků povšimlo jeho špatné chůze a neustálých křečí v břiše, jež ho doprovázely.⁸⁵ Celé natáčení

⁸¹ Státní okresní archiv Havlíčkův Brod, f. Okresní národní výbor Ledeč nad Sázavou, sign. 370, kart. 76, fol. 8, 25. března 1950, Situační zpráva o církevně politické situaci v okrese Ledeč n. Sázavou.

⁸² Národní archiv, 100/52, sv. 14, a.j. 93, fol. 149, Denní hlášení círk. odd. Státní prokuratury 25. 2. 1950.

⁸³ Jan Bokr se narodil v roce 1926, členem KSČ se stal 1. 11. 1946 a byl zařazen do pohotovostního pluku.

Během natáčení rekonstrukce v Číhošti byl zástupcem náčelníka technického oddělení na velitelství StB v Praze. KALOUS, Jan. *Instrukční skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha : Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 35 - 36. ISBN : 80-902885-4-5.

⁸⁴ RŮŽIČKA, Daniel. *Číhošťský zázrak*. TOTALITA [cit. 2012-12-02]. URL:

<http://www.totalita.cz/vysvetlivky/a_cihost.php>.

⁸⁵ HEJL, Vilém. *Zpráva o organizovaném násilí*. Praha, Univerzum, 1990, s. 159. ISBN 80-85207-01-X.

trvalo necelou hodinu a po skončení byl ihned P. Toufar znovu odvezen do Valdic Stanislavem Cvíčkem⁸⁶ a Bohumilem Košařem⁸⁷.

⁸⁶ Stanislav Cvíček se narodil v roce 1923, členem KSČ se stal 2. 6. 1945 a 1. 1. 1949 byl zařazen do instruktážní skupiny.

KALOUS, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 39 - 40. ISBN 80-902885-4-5.

⁸⁷ Bohumil Košař se narodil v roce 1918 a členem KSČ se stal 1. 6. 1945 a 1. 11. 1949 se stal náčelníkem referátu katolické církve. KALOUS, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 48 - 49. ISBN 80-902885-4-5. KALOUS, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Číhošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. s. 48 - 49. ISBN 80-902885-4-5.

III. 8. Poslední dny P. Josefa Toufara

Po brutálním vyšetřování a namáhavé cestě do Číhoště nastaly pro P. Josefa Toufara poslední dny jeho života. Jeho smrt byla pro připravovaný soudní proces nevíтанá, ale ani jeho smrt nezastavila komunistickou moc, v dalším pronásledování církve. V této v poslední kapitole o „*Číhošťském zázraku*“ přiblížím poslední dny P. J. Toufara.

Po skončení natáčení v Číhošti, byl P. Toufar odvezen zpět do Valdic. Na zpáteční cestě se udělalo P. Toufarovi zle natolik, že museli zastavit a vystoupit z auta. V pátek 24. února 1950 dostal veliké bolesti od prasklého žaludečního vředu, který zhoršoval jeho zdravotní stav. Tato událost byla v dopoledních hodinách hlášena Závodskému do Prahy, který ihned nařídil přivolat k P. Toufarovi doktora. Vězeňským doktorem tehdy byl MUDR. Roubíček, jehož výkon práce lze charakterizovat tak, že vězně v první řadě viděl jako politické škůdce a až na druhé straně jako nemocné lidi.

Dne 25. února se zdravotní stav natolik zhoršil, že musel Stanislav Ludvík (velitel valtické věznice) ihned zatelefonovat do Prahy, kde byl vyjedнан letecký převoz P. Toufara do nemocnice v Praze. Důvodem této rychlé reakce a starosti byla nutná účast P. Toufara v monstrprocesu proti katolické církvi a také tiskové konferenci, kde měl přiznat, jak podváděl věřící. Převoz z Valdic do nemocnice v Praze dostal na starost Roman Stehlík, který odletěl do Jičína a odtud do věznice. Po příjezdu do věznice, ale zjistil, že již P. Toufar je převážen sanitkou do Prahy. Převoz sanitkou zajišťoval Vladislav Hofmann, Jaroslav Rotsch a Robert Skerl, kteří P. Toufara převezli do státního sanatoria v Legerově ulici. V Borůvkově sanatoriu byl zapsán P. Toufar jako pacient pod jménem Josef Zouhal.⁸⁸

Ošetřujícím lékařem P. Toufara v sanatoriu se stal MUDr. Maurer, který se po vyšetření těla P. Toufara plné modřin zhrozil nad jeho zdravotním stavem. MUDr. Maurer na těle rozpoznal modřiny a i zánět pobřišnice. K operaci byl také povolán Prof. MUDr. Bohumil Špaček, který potvrdil zánět pobřišnice u P. Toufara. K operaci došlo v 18.20 hodin. Tedy o necelých pět hodin později po přijetí (před 14 hodinou) pacienta P. Toufara do sanatoria. Na průběh operace dohlížela dvojice členů StB (Bohumil Košař a Věra Kantorová). Operace, trvající dvě hodiny, potvrdila zánět pobřišnice způsobený prasklým dvanácterníkovým vředem a výlevem obsahu žaludku do břišní dutiny.⁸⁹

⁸⁸ DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak : Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. s. 124. ISBN 80-7277-143-4.

⁸⁹ RÁZEK, Adolf. *672 hodin vazby pátera Josefa Toufara*. s. 148.

Po skončení operace byl P. Toufar převezen zpět na pokoj, kam neměl zdravotnický personál přístup. Společně s P. Toufarem byla na pokoji Věra Kantorová jako zdravotní sestra, která také později informuje velitelství StB, že P. Toufar zemřel ve 20.35 hodin dne 25. února 1950. Smrt P. Toufara byla velice nepříjemnou situací jak pro Ladislava Máchu, který nesl podíl na smrti P. Toufara, tak i pro vedení KSČ. Za dané situací Závodský nařídil, aby všichni příslušníci podepsali prohlášení o mlčenlivosti.

Tělo P. Toufara bylo převezeno na patologii do Ústavu soudního lékařství na Albertově za dozoru členů StB (Košar a Skerl). Pitva těla byla provedena za účasti prof. MUDr. Jaroslava Tesaře, DrSc. a prof. dr. Františka Hájka dne 27. února 1950. Prof. dr. Jaroslav Tesař, DrSc. také sepsal pitevní protokol, jehož diagnóza zněla perforace žaludečního vředu. Tento protokol byl sepsán až na podruhé prof. dr. Hájkem (z nařízení Závodského), z důvodu uvádění počtu podlitin na těle P. Toufara, které v druhém protokolu nesměly být uvedeny, byly rovněž odstraněny všechny latinské údaje.

Po pitvě bylo tělo P. Toufara naloženo do dřevěné rakve a připraveno k pohřbení. Pohřeb na starost dostalo ministerstvo spravedlnosti, které pověřilo Dr. Vavříka (pracoval na Okresním soudu v Praze 2) se zajištěním pohřbu. Dr. Vavřík se ihned odebral do pohřebního ústavu hlavního města Prahy, aby zde byl proveden pohřeb žehem. Nejbližší termín pro žeh byl, až 3. března. Tento datum Dr. Vavříkovi nevyhovoval, a tak tělo P. Toufara je pohřbeno na hřbitově v Ďáblicích⁹⁰. P. J. Toufar je pohřben: „*v jámě č. 16, čtvrtá vrstva ze shora, druhé místo od levého kraje myšleno do vchodu*“.⁹¹

P. J. Toufar se stal jednou z prvních obětí komunismu v Československu, který nese odpovědnost za dalších čtyřiapůltisíce politických obětí, které zemřely ve věznicích za celé období vlády komunismu.

⁹⁰Ďáblický hřbitov se nachází v Praze, na rozhraní čtvrtí Ďáblice a Střížov.

OULICKÝ, Jiří. *Ďáblice nemají hřbitov s kostelíkem, ale fyzikální rozbor smrti*. IHNED. cz, 2. 9. 2011, [cit. 2012-3-3].

URL: <<http://life.ihned.cz/c1-52738000-dablice-nemaji-hrbitov-s-kostelikem-ale-fyzikalni-rozbor-smrti>>

⁹¹ RÁZEK, Adolf. *672 hodin vazby pátera Josefa Toufara*. s. 39.

IV. Babice

IV. 1. Babice – historie

Babice jsou obcí ležící na jihozápadně od okresního města Třebíče. Nadmořská výška obce je 545 metrů nad mořem. Obec je podřízená obci s rozšířenou působností Moravské Budějovice. První zmínky o obci se objevily již v roce 1349. O jejím přesném názvu se dnes neví. Nabízejí se zde tři možnosti. První možností názvu obce je odvození od babykového lesa, který se dříve rozprostíral v okolí Babic. Druhá možnost nabízí odvození od pohanské bohyně Báby. Třetí možností je pojmenování obce Babice podle osobního jména Baba. První zmínka o Babicích pochází z roku 1349. V tomto roce Vilém z Babic podstoupil půl Babic křížovníkům červeného kříže (jediný řád českého původu, který v roce 1237 byl povýšen papežem Řehořem IX. na řád s řeholními pravidly). Poté se Vilém z Babic začal psát z Bolíkovíc, jehož nové jméno se poprvé vyskytuje v roce 1358, kdy své manželce Ofce předal 60 kop věna v Bolíkovících. Dalším významným datem Babic je rok 1614, kdy vznikl velký požár, který postihl celou vesnici a kostel. Další ránou pro obec byla třicetiletá válka, která téměř celou vesnici vymazala z mapy. Před úplným zánikem obce je zachránila obnova zničeného kostela Nejsvětější Trojice.

V druhé polovině 17. století postihla Babice vlna neúrody a následného hladomoru. Společně s hladomorem přibýval i počet žebráků, kteří se začali vyskytovat v Babicích. Tito žebráci do vesnice přinášeli cholera, která způsobila smrt několika desítkám místních lidí. V roce 1805 táhlo přes Babice francouzské vojsko maršála Bernadotta⁹², které se zúčastnilo bitvy tří císařů (2. prosince 1805). Společně s pobytem francouzských vojsk kolem Babic je spojována stavba kapličky sv. Veroniky. Kaplička byla postavena místními z Babic, která slouží jako místo pro obraz sv. Veroniky, který namaloval francouzský důstojník. Důvodem jeho namalování je uzdravení onoho autora obrazu ze slepoty z bitvy u Slavkova, kterému se vrátil zrak po omytí vodou z místního pramene. Jeho inspirací byl obraz Křížové cesty v místním kostele, na kterém je vyobrazena Veronika, jak podává Pánu Ježíši roušku, aby se utřel. V roce 1847 byla postavena nová zděná kaplička, která nahradila původní.

⁹² Jean-Baptiste Bernadotte se narodil 26. ledna 1763 v Pau, Francie a zemřel 8. března 1844, ve Stockholmu. Sloužil ve francouzské armádě za Napoleona I. jako maršál, v roce 1818 se stal švédský králem. WINTR, Stanislav. *26 maršálů Napoleona I.* Cheb, Svět křidel, 2004, s. 225. ISBN 80-86808-14-9.

Příchod 20. století do Babic byl znamením éry modernizace, kterou představoval vynález rádia, jenž vesnici propojil s okolním světem. Další významnou událostí se stalo zavedení elektrifikace během třicátých let do Babic. Největší událostí 20. století, která babické obyvatele rozděluje dodnes na dva tábory s protikladnými názory, se stala vražda tří komunistických funkcionářů v místní škole, která se udála 2. července 1951 a která stála další nevinné životy místních obyvatel. Tato událost se stala záminkou pro zničení vlivu katolické církve a také sedláků, kteří se nechtěli smířit s novým komunistickým režimem v Československu. V roce (1952) bylo v Babicích založeno JZD. Hlavními odpůrci založení družstva byli, již zmiňovaní sedláci, kteří jsou předmětem této druhé části mé bakalářské práce.⁹³

IV. 1. 1. Historie kostela Nejsvětější Trojice v Babicích

Jedna z nejvýznamnějších památek v Babicích (jak to bývá i na ostatních menších vesnicích) je kostel Nejsvětější Trojice. Jeho První zmínka souvisí s první zmínkou o Babicích (1349), kdy Vilém z Babic podstoupil Křižovníkům s červenou hvězdou půl patronátu nad kostelem. Další zmínka pochází z roku 1495, kdy Bohuš z Bolíkovíc prodal Hynkovi z Bačkovíc ves Babice s kostelním právem. První přestavby se kostel dočkal roku 1530, kdy byl přestaven na dvoulodní gotický kostel. Roku 1614 kostel společně s farou postihl požár, který zničil i matriky a farní kroniku. Ten byl po provizorní opravě, rozdělen na dvě části (jižní část patřila evangelíkům a severní část katolíkům) a roku 1640 znovu zrekonstruován. Toto rozdělení nechal zrušit Bohumír sv. p. Aichbüchel, který lesnické panství zakoupil roku 1689.

Kostel Nejsvětější Trojice v dnešní podobě, byl postaven v letech 1863 - 1865 a přeměněn na trojlodí. K vysvěcení kostela proběhlo 25. března 1865 na den Zvěstování P. Marie. Poslední velká oprava kostela proběhla v letech 1998 – 1999.⁹⁴

⁹³ *Historie*. Obec Babice u Třebíče. [cit. 2012-2-3]. URL: <<http://www.obecbabice.eu/historie.htm>>.

⁹⁴ *Historie*. Obec Babice u Třebíče. [cit. 2012-2-3]. URL: <http://www.obecbabice.eu/historie_kostela.htm>.

IV. 2. Události před Babicemi

Babická událost nebyla první akcí v boji proti komunismu, první zmínky o odboji na Moravskobudějovicku pochází z roku 1948, kdy sílí moc KSČ v Československu po převratu v únoru téhož roku. Během roku postupně je omezována také soukromá živnost, kterou se převážně živila podstatná část odsouzených a která také byla jedním z rozhodujících impulsů proti lidovému zřízení v Československu. Proti tomuto omezení se výrazně postavil Gustav Smetana⁹⁵, který provozoval drobnou kolářskou živnost v Litohoři, aby tak zaujal záporný postoj proti komunistickému zřízení. Prvně na sebe G. Smetana upozornil před volbami v roce 1948, kdy přesvědčoval své spoluobčany k volbě bílým lístkem, který vyjadřoval nesouhlas s komunistickým zřízením.

G. Smetana prvně navázal na protikomunistický odboj s údajným agentem americké služby s Eduardem Kadrnkou. Jestli E. Kadrnka byl agentem zahraniční služby, není dodnes objasněné. G. Smetanu seznámil s přípravami na převrat, který provádí se skupinou agentů. Celému vyprávění zahraničního agenta G. Smetana uvěřil a začal shánět po okolí další ochotné spoluobčany pro odboj. Podařilo se mu na svoji stranu dostat Josefa Černoouse, bratry Jaroslava a Aloise Melkusovy a Antonína Plichtu st.⁹⁶. G. Smetana byl ještě ve spojení s jedním údajným agentem Janem Samkem, kterého do skupiny dostal E. Kadrnka. Oba dva údajné agenty G. Smetana postupně informoval o odbojové skupině a jejich výzbroji. Tato

⁹⁵ Gustav Smetana se narodil dne 23. srpna 1907 v Jakubově u Moravských Budějovic, manželům Karlovi a Alžbětě Smetanovým. Po absolvování základní školy, nastoupil v roce 1922 do kovářského učení v Moravských Budějovicích, kde pracoval do doby, než byl povolán na základní vojenskou službu. V roce 1932 se oženil s Františkou Doležalovou. Proti komunistické moci začal vystupovat z důvodu omezování živnosti, kterou vykonával. Na sebe začal upozorňovat poté, co pobízel občany, aby při volbách v roce 1948, zvolily bílé lístky, které vyjadřovaly nesouhlas s komunistickou vládou. Tento čin nemohla komunistická moc přehlédnout, nechala G. Smetanu vlákat do své připravené pastí, za kterou byl odsouzen k trestu smrti, ten byl vykonán dne 28. září 1953 na Pankráci v Praze. DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Gustav Smetana*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-2-5]. URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/gustav-smetana>>.

⁹⁶ Antonín Plichta st. se narodil v roce 1894 v Šebkovicích, manželům Antonínovi a Marii Plichtovým. Narodil se jako syn hospodáře, který musel po absolvování základní školy, pomáhat rodičům s hospodařením. V roce 1915 nastoupil na základní vojenskou službu a během první světové války se zúčastnil bojů na frontě v Rumunsku a Rusku. V roce 1929 se oženil s Ludmilou Krulovou. Ta mu porodila dva syny (Antonín a Stanislav) a dceru (Ludmila). Během okupace za druhé světové války se zapojil do odboje. Za svoji odbojovou činnost dostal A. Plichta vyznamenání za chrabrost a získal společenské uznání ve svém okolí. A. Plichta, jako silně věřící člověk a morální autorita, překážel místním komunistickým představitelům při socializaci venkova. Zbavení této překážky došlo ve vykonstruovaném procesu, ve kterém byl odsouzen k trestu smrti, vykonaný 3. srpna 1951 v jihlavské věznici. DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Antonín Plichta*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-2-6]. URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/antonin-plichta>>.

spolupráce s oběma agenty, ale dlouho nevydržela. E. Kadrnka byl postřelen během přechodu hranic a J. Samek se svým odbojem se přesunul na jiné místo.⁹⁷

Novým agentem do Smetanovy skupiny byl nasazen nadporučík StB František Mareček s krycím názvem „major Vašek“.⁹⁸ Ten začal požadovat po G. Smetanovi jména všech členů odboje, mapy okolních lesů, v nich zakreslené hájovny a lesní cesty a shromažďování zásob potravin. Po necelé roční spolupráci byl G. Smetana 30. dubna 1951 zatčen a odvezen do Jihlavy. Rozsáhlé zatýkání Smetanovy skupiny skončilo 5. května 1951. Jedině A. Plichtovi se podařilo uniknout zatčení.

G. Smetana zpočátku vyšetřovatelům vzdoroval, i když byl krutě bit vyšetřovateli, jak vypovídá Smetanův spoluvězeň František Kříž: „*Smetana při výsleších zapíral, a byl proto tři dny za sebou tak zbit a dokopán, že se dokonce i pokálel*“.⁹⁹ Ovšem jeho zlomení nastalo po zahlédnutí „majora Vaška“, který je oblečen do uniformy StB. V tento okamžik pochopil, že se dostal do předem připravené akce StB. G. Smetana byl odsouzen za velezradu k trestu smrti, která byla vykonána 28. března 1953.

Další osobou, která se nechala vlákat do sítě StB, byl Drahoslav Němec¹⁰⁰. Ten byl přesvědčen Ladislavem Malým¹⁰¹ o protistátním odboji a o chystaném svržení komunistické moci v Československu. D. Němec se s L. Malým střídavě ukrýval v hájence u Antonína Škrdly a ve včelíně Františka Kopuletěho. Jejich první společná akce 20. dubna 1951 v Heralticích se nevydařila. Důvodem byla přítomnost SNB. Zpátky do Heraltic se vrátili 22. dubna 1951, kde přepadli Josefa Balouna, který byl předsedou Místního národního výboru. J. Baloun musel pod nátlakem zavést oba útočníky do budovy MNV, kde bylo přítomno dalších šest komunistů, kterým L. Malý společně s D. Němcem sebral členské průkazy. Dne 23.

⁹⁷ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 42. ISBN 978-80-7294-281-7.

⁹⁸ HAVLÍČKOVÁ, Helena. *Dědictví : Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu*. Olomouc, Votobia, 2002, s. 172. ISBN 80-7198-535-X.

⁹⁹ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 55. ISBN 978-80-7294-281-7.

¹⁰⁰ Drahoslav Němec se narodil dne 2. května 1931 v osadě Veverka (osada spadající pod Rokytnici nad Rokytnou), manželům Karla a Anežky Němcových. Po absolvování základní školy se D. Němec začal věnovat otcovu řemeslu (sít'ová živnost). Po neshodě s otcem odešel do národní podniku Pal v Jihlavě. Po setkání s L. Malým se začal G. Smetanovi naplňovat jeho osud, který skončil popravou 3. srpna 1951.

DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Drahoslav Němec*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-2-4]. URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/drahoslav-nemec>>.

¹⁰¹ Ladislav Malý se narodil dne 13. srpna 1920 v Bátovci na Slovensku. Nejdříve studoval na gymnáziu v Moravských Budějovicích, poté přešel na vojenské gymnázium v Moravské Třebové. Po roce 1948 veřejně napadal komunistické zřízení. Roku 1949 Ladislav Malý utekl do Rakouska. V Bavorsku v roce 1950 nastoupil do CIC, od které musel, ale utéct před trestním stíháním pro zpronevěru peněz, zpět do Československa. NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 229-238. ISBN 978-80-7294-281-7 - Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 2, žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951.

dubna 1951 se do Heraltic L. Malý a D. Němec opět vrátili a přepadli zde Jaroslava Bohdálka. Tomu nejdříve L. Malý vyhrožoval smrtí, ale po chvíli J. Bohdálkovi nařídil, aby ho zavedl ke Karlu Kovářovi v Podheralticích, který byl předsedou přípravného výboru JZD. K. Kovář byl, ale ozbrojen a vystřelil. Střela zasáhla D. Němce, který také vystřelil, a jeho střela zasáhla K. Kováře do předloktí levé ruky. Po incidentu se L. Malý a D. Němec vrátili do hájovny Kopuletych, kde byl postřelený D. Němec ošetřen. Po této zkušenosti se D. Němec rozhodl opustit L. Malého a v nočních hodinách dne 28. dubna 1951 se navrátil zpět domů.¹⁰² Tam se v podkroví schovával do 1. května 1951, kdy byl zatčen a převezen do Jihlavy. Tam byl D. Němec odsouzen k trestu smrti a popraven 3. srpna 1951.

Dalším členem kolem skupiny L. Malého se stal Antonín Mityška¹⁰³, s kterým společně podnikl teroristický útok na členy KSČ v Cidlině dne 10. června 1951. Během nočních hodin oba dva napadli postupně místní funkcionáře (Jakub Janoušek, Josef Láska, František Píša, František Žampa), kterým sebrali legitimace KSČ, peníze a zbraně. Při této akci je postřelen F. Píša do ramene.¹⁰⁴ Po tomto útoku se snaží najít úkryt a po úkrytu v poli pod hnojem se večer 18. června 1951 objevují na faře u P. F. Pařila, který je i přes varování P. J. Valeriána přijme. Mezi další akce patří zapálení stodoly v Mikulovicích, která se odehrála ve večerních hodinách dne 26. června 1951. Této akce se zúčastnil společně s L. Malým a s A. Mityškou také A. Plichta st., jejichž zapálení stodoly způsobilo škodu v hodnotě jednoho milionu dvě stě tisíc korun.¹⁰⁵

O tom, že major „Vašek“ neboli František Mareček byl agentem StB,¹⁰⁶ není pochyb, ale v případě L. Malého je jeho role spolupráce s StB zahalena tajemstvím. Chování L.

¹⁰² Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 5-6, Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951.

¹⁰³ Antonín Mityška se narodil dne 4. května 1927 v obci Horní Újezd, manželům Františku a Marii Mityškovým. Vystudoval pouze tři třídy měšťanské školy z důvodu brzké smrti otce, kdy touto událostí na něho padla veškerá zodpovědnost hospodaření na statku. Byl členem Orla a lidové strany. A. Mityška se společně s bratry Plichtovými zapojil do odboje proti komunistické moci, vedeném L. Malým. Jejich největší a také poslední akcí se stal přepad babických funkcionářů v místní škole. Po dopadení v žitném poli byl ihned A. Mityška převezen do Jihlavy, kde okamžitě začalo vyšetřování a soudní proces, v němž A. Mityška byl odsouzen k trestu smrti a popraven 3. srpna 1951. DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Antonín Mityška. Ústav pro studium totalitních režimů*, [cit. 2012-2-4].

URL: < <http://www.ustrcr.cz/cs/antonin-mityska> >.

¹⁰⁴ Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 3, Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951 nebo Národní archiv, f. KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Praha – politický sekretariát 1951-1954, sv. 4, aj. 45, fol. 17, zpráva o soudním případě proti Antonínu Mityškovi a spol. z roku 1951.

¹⁰⁵ Národní archiv, f. KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Praha – politický sekretariát 1951-1954, sv. 4, aj. 45, fol. 18, zpráva o soudním případě proti Antonínu Mityškovi a spol. z roku 1951 - NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno Host, 2008, s. 154-157. ISBN 978-80-7294-281-7.

¹⁰⁶ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 250. ISBN 978-80-7294-281.

Malého vzbuzovalo nedůvěru u jeho kolegů, která se např. projevila při zbytečném útoku v Cidlině. Také kontakty L. Malého na západ a plané sliby rozdávání zbraní, lidem nesouhlasících s tehdejší režimem, ke kterým nikdy nedošlo, snižovalo věrohodnost „západního agenta“. Naopak, jeho požadavky na ukázání ukrytých zbraní a dalších předmětů, které poté soudu sloužily jako předmět důkazu. Postupy vedení práce F. Mráčka a L. Malého, které se podobají ve shánění ukrytých zbraní, seznamy osob, které stojí proti režimu atd., nasvědčuje, že i L. Malý mohl tajně spolupracovat s StB.

IV. 3. Vražda v Babicích

Vražda v Babicích, která se odehrála 2. července 1951, se stala pro vládu KSČ vhodným okamžikem k rozpoutání tažení jak proti sedlákům, kteří odmítali kolektivizaci venkova, tak i proti katolické církvi, která měla podstatný vliv na venkově. Tento vliv chtěla podstatně snížit. V následující kapitole přiblížím události oné-ho osudného večera, který poznamenal mnoho lidských osudů.

Dne 2. července 1951 ve večerních hodinách v babické škole zasedalo vedení národního výboru (František Bláha – předseda místního akčního výboru NF, Tomáš Kuchtík – předseda MNV, KSČ a ředitel školy, Bohumír Netolička – pokladník MNV a Josef Roupovec – místopředseda MNV). V této době se připravovala ozbrojená skupina k provedení násilného činu spáchané na představitelích Babic. Do babické školy vnikla dvojice mužů (Ladislav Malý a Antonín Mityška¹⁰⁷), která vpadla do místností, kde probíhala schůze národního výboru. Všichni čtyři členové schůze byli vyvedeni na chodbu, kde tři členy schůze zasáhla smrtelná střelba ze samopalu. Čtvrtý postřelený muž (F. Bláha) dokázal uniknout smrti svým výkřikem, který útočníky přesvědčil o jeho smrti. Kdo střílel, nelze přesně určit. Nikdo nebyl označen za střelce, protože se neprovedla balistická expertiza, která by určila vraha.¹⁰⁸ Proč nebyla nařízena balistická expertiza? Nabízí se zde odpověď, že tehdejšími státními úřady nešlo o podrobné vyšetřování případu z obavy možného provalení tajných informací o zapletení tajných služeb do celé akce, ale o urychlené odsouzení „nepohodlných občanů“ státu.

Ihned po střelbě se oba útočníci dali na útěk ze školy, kde se k nim přidala druhá dvojice mužů (Stanislav Plichta¹⁰⁹ a Antonín Plichta ml.), která hlídala vstup do školy. Během

¹⁰⁷ Antonín Mityška se narodil dne 4. května 1927 v Horním Újezdě, manželům Františkovi a Marií Mityškovým. Po smrti otce A. Mityšky v roce 1943, se stal hospodářem na rodinném statku. Do protikomunistického odboje se zapojil společně s bratry Plichtovými, kteří byli společně zatčeni v žitném poli u Bolíkovíc po teroristické akci v Babicích 2. července 1951. Soud A. Mityšku odsoudil k trestu smrti, který byl vykonán dne 3. srpna 1951 v jihlavské věznici.

DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Antonín Mityška*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-2-10].

URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/antonin-mityska>>.

¹⁰⁸ Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 4, Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951. - Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 23, Teror v prostoru okr. Mor. Budějovice a okr. Třebíč, 1951. – JECH, Karel. *Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy*. Praha, Vyšehrad, 2008, s. 103-104. ISBN 978-80-7021-902-7. – VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2: Církev bojující, 1950 – květen 1960*. Praha, Kostelní Vydří, 2007, s. 374-375. ISBN 978-80-7192-892-8. – HEJL, Vilém. *Zpráva o organizovaném násilí*. Praha, Praha Univerzum, 1990, s. 110. ISBN 80-85207-01-X.

¹⁰⁹ Stanislav Plichta se narodil dne 16. listopadu 1931 v Šebkovicích, manželům Antonínovi a Ludmile Plichtovým. S. Plichta, po vyučení v rolnické škole, pomáhal rodičům s hospodařením na statku, této práci se nemohl plně věnovat z důvodu státem nařízeného zaměstnání v cihelně, která měla rodině Plichtovým ztížit

úniku se skupina vedená L. Malým vydala do Cidliny za A. Plichtou st., které ho přesvědčovala, aby se společně vydali na útěk. A. Plichta st. se ovšem vymluvil na zraněný kotník. Poté se skupina ukryla do polí kolem Bolíkovíc, kde podle slibů L. Malého mělo dosednout letadlo, které by je dostalo přes hranice na západ. Místo letadla, které je mělo vyzvednout, přelétávalo nad Babicemi a okolím průzkumné letadlo. V okolí Babic následně dochází k zatýkání nepohodlných lidí, kteří byli na seznamech StB. Jednou z nejvýznamnějších zatčených osob byl A. Plichta st., který se ukrýval u Ludvíka Stehlíka v Cidlině spolu se svojí dcerou Lídou Plichtovou. Společně se na zatýkání s StB podíleli i příslušníci SNB a Lidových milic, kteří byli v okolí shromáždováni tři dny před babickou událostí. I tato skutečnost naznačuje, že babická akce mohla být po celou dobu pod kontrolou StB.¹¹⁰

Na chodbě se ihned po střelbě objevila manželka T. Kuchtíka Anežka, která nechala poslat pro doktora Josefa Klempu do Lesonic. Dřív než doktor se ve škole objevují neznámí muži, kteří se identifikují jako příslušníci StB. Jak je možné, aby se na místě tak rychle objevili příslušníci StB? Jejich přítomnost může vypovídat, že celá akce se udála pod patronací StB. Doktor po příjezdu do Babic dokázal pomoci již jenom F. Bláhovi, který byl odvezen do třebešské nemocnice, odkud byl 4. července 1951 propuštěn (F. Bláha po svém propuštění vypověděl, že se střílelo ze samopalu, který v ruce držel muž s tzv. „rezavou bradou“ L. Malý).¹¹¹

V podvečer 3. července 1951 je celá skupina lokalizována v žitném poli, které místní nazývali Nivka (místní název pole za Bolíkovícemi, směrem na Čáslavice, kde byla dopadena skupina L. Malého) za pomoci průzkumného letadla po kterém L. Malý vystřelil. Mohl tento výstřel znamenat jako signál jejich ukrytí pro StB? I díky tomuto výstřelu byla postupem času kolem skupiny L. Malého vytvořen kruh ze tří řad za sebou, z kterého nebylo úniku. Následovala střelba, která měla za následek smrt A. Plichty ml.. A. Mytiska a S. Plichta byli zatčeni živí, i když S. Plichta v bezvědomí byl převezen do vězeňské nemocnice v Jihlavě, kde musel být ošetřen na následky střelby do páteře a dalších částí těla.¹¹²

hospodaření na statku. S. Plichta při zatýkání byl těžce zraněn. Svému zranění, ale nepodleh, protože komunističtí představitelé S. Plichtu potřebovali živého, aby ho dne 3. srpna 1951 popravili v jihlavské věznici. DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Stanislav Plichta. Ústav pro studium totalitních režimů*, [cit. 2012-2-12]. URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/stanislav-plichta>>.

¹¹⁰ Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 4, žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951. - Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 24 - 25, Teror v prostoru okr. Mor. Budějovice a okr. Třebíč, 1951 – NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 167-173. ISBN 978-80-7294-281-7.

¹¹¹ Tamtéž s. 171.

¹¹² Tamtéž s. 173-181.

Osud kapitána L. Malého zřejmě zůstane zahalen tajemstvím. Podle očitých svědků bylo pro kapitána připraveno auto, které ho odvezlo pryč ze žitného pole. Další verze zní, že z pole byl vynášen neznámý mrtvý muž, který je Dr. Klempou identifikován jako L. Malý, až v 21 hodin, i když je doktor do Bolíkovíc přivezen ve 14 hodin. Mohla tato sedmihodinová doba nějak ovlivnit identifikaci L. Malého? A kým mohla být tato identifikace těla ovlivněna? Dále tvrzení StB, že L. Malý byl agentem západních velmocí, nepotvrzuje fakt, že své činy prováděl v bezvýznamných oblastech, jako jsou Babice a jejich okolí a také, že se mu dařilo dlouho unikat státním orgánům.

IV. 4. Role kněží v „babickém případě“

Vraždy tří představitelů komunistického režimu v Babicích, které se odehrály dne 2. července 1951 v místní základní škole, způsobila smrt a vězení několika lidí, kteří byli přímo či nepřímo zapojeni do těchto událostí. Celá tato akce, byla vedena údajným agentem CIC (CIC byla zpravodajská služba armády Spojených států amerických, k jejímu založení došlo v roce 1941 a měla za úkol odhalovat německé špióny ve spojeneckých armádách. Po druhé světové válce se zaměřila na špióny ze Sovětského svazu a jejich satelitních států. V roce 1961 přešla pod DIA - Defense Intelligence Agency - Obrana zpravodajské služby) L. Malým, jehož role je do dnešních dnů nejasná. Role L. Malého nám může rozkrýt plán, který byl vypracován na přání K. Gottwalda dne 27. června 1949, pod názvem „*Akce Pavel*“. Tento plán měl za úkol zlomit politický odpor vůči režimu a místem pro provedení akce byl vybrán tradiční katolický okres Moravské Budějovice, kde byl největší počet odevzdaných bílých lístků (bílé lístky vyjadřovaly nesouhlas s režimem) z celého Československa v květnových volbách v roce 1948.¹¹³ „*Akce Pavel*“ dokazuje, že vražda funkcionářů v Babicích byla : „*zcela zřejmě výsledkem provokace: V okolí Moravských Budějovic, v kraji, kde komunistická politika narážela na odpor vůbec a její tendence k socializaci zemědělství a tažení proti římskokatolické církvi zvláště, vznikla někdy v roce 1950 ozbrojená protistátní skupina, vedená jistým Ladislavem Malým*“.¹¹⁴

Úkolem „*akce Pavel*“ bylo také zlikvidování Antonína Plichty, který představoval hlavního odpůrce komunistického režimu v kraji. A. Plichta byl silně věřící katolík a během druhé světové války se vyznamenal v partyzánském odboji Lenka – JIH a jediná cesta, jak se k němu dostat byla přes kněze. A tak dochází k setkání administrátora Jana Buly¹¹⁵ v Rokytnici nad Rokytinou a L. Malého (L. Malý společně s P. J. Bulou studoval na gymnáziu v Moravských Budějovicích).

L. Malý využil této známosti a navštívil Pátera J. Bulu na jeho faře v Rokytnici nad Rokytinou dne 25. února 1951. Svému bývalému spolužákovi tvrdil, že je tajný agent CIC.¹¹⁶ Dále také tvrdil, že jeho úkolem je převést přes hranice na západ arcibiskupa Josefa Berana. L. Malý dále tvrdil, že arcibiskup se schovává u rodiny v Brancouzích u Jihlavy a také, že ho

¹¹³ HAVLÍČKOVÁ, Helena. *Dědictví : Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu 1948-1989*. Votobia. s. 172. ISBN 80-7198-535-X.

¹¹⁴ HEJL, Vilém. *Zpráva o organizovaném násilí*. Toronto, Sixty-Eight Publishers Corporation 1985, s. 110. ISBN 80-85207-01-X.

¹¹⁵ Jan Bula – více v následující kapitole.

¹¹⁶ Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 6, Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951.

požádal o zpovědníka, kterého měl L. Malý sehnat. J. Bula uvěřil poté, co se od L. Malého dozvěděl, že je to přání Svatého otce. J. Bula se po rozhovoru s L. Malým obrátil na pátera Jana Podveského¹¹⁷, který ho varoval před spoluprací s L. Malým v domněnce, že to může být provokace ze strany státu. Jan Bula se rozhodl poslechnout P. Podveského a odmítl spoluprací s L. Malým. Po ukončení spolupráce byl J. Bula zatčen StB (30. dubna 1951).¹¹⁸

Další obětí L. Malého se stal P. Václav Drbola¹¹⁹, který se s L. Malým setkal poté, co si na neznámého muže (L. Malý) stěžovala farnice z důvodu nuceného úkrytu. V. Drbola po rozhovoru s L. Malým uvěřil stejně jako P. J. Bula a dokonce ho poslal za A. Plichtou, který se ukrýval před StB u Ludvíka Stehlíka v Cidlině. P. V. Drbola se později také obrátil, jako P. J. Bula, na P. J. Podveského do Jaroměřic nad Rokytnou. Zde ale našel kaplana P. Josefa Valeriána¹²⁰, který se také zmínil o L. Malém, na což P. V. Drbola reagoval: „*U mě taky byl, že mě zaveze k Beranovi, abych ho prý vyzpovídal, než pojede pryč*“.¹²¹ Po tomto rozhovoru P. V. Drbola ukončil spoluprací s L. Malým a následně byl zatčen v noci ze 16. na 17. června 1951.

L. Malý společně s Antonínem Mytiskou a Antonínem Plichtou se pokoušel přemluvit ke spoluprací i P. Františka Pařila¹²² z Horního Újezdu, kterého navštívili v noci z 24. na 25. června. Ten se ale ke spoluprací nenechal přemluvit a nabádal je, aby se vyhnuli násilí a do ruky jim vložil růženec. Darování růžence bylo pro P. F. Pařila osudové. Tyto růžence se staly důkazem proti němu, měly dokazovat spoluprací s protikomunistickým odbojem. P. F. Pařil byl zatčen čtvrtý den (5. července 1951) po zavraždění funkcionářů v Babicích.

Svoji neúčastí na babickém případu zaplatili tři kněží svým životem (P. J. Bula popraven 20. května 1952, P. V. Drbola popraven 3. srpna 1951 a P. F. Pařil popraven 3.

¹¹⁷Jan Podveský se narodil dne 10. října 1909 v Bučovicích. V roce 1934 byl vysvěcen na kněze a působil v Jaroměřicích nad Rokytnou. Během druhé světové války se zúčastnil protinacistického odboje, za který byl vyznamenán. Po válce se stal místopředsedou MNV; KSČ se ho snažila dostat na svoji stranu, což se jim ale nepodařilo. V roce 1951 byl zatčen během babické akce a následně odsouzen na šestnáct let. Na svobodu byl propuštěn v roce 1963, ze zdravotních důvodů. Papež Jan Pavel II. J. Podveského jmenoval Kaplanem Jeho Svatosti s titulem Monsignore. J. Podveský zemřel dne 15. května 1994 v Kuřimské Nové Vsi.

Mons. Jan Podveský – nenápadný mučedník. [2012-2-20].

URL: <<http://farnost.katolik.cz/letonice/nab/cla/3.htm>>.

¹¹⁸KOUKAL, František. *Svědectví o Babicích.* TV-MIS.CZ, 20. květen 2006 [cit. 2012-3-20]. URL: <<http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=70>>.

¹¹⁹Václav Drbola – více v následující kapitola

¹²⁰Josef Valerián se narodil ve Zborovicích. V roce 1949 byl vysvěcen na kněze a nastoupil jako kaplan do Jaroměřic nad Rokytnou. V souvislosti s babickými událostmi byl zatčen a na dva roky zavřen v Želivě. V roce 1962 byl znovu zatčen a odsouzen na dva a půl roku za slovní podvracení republiky. Po propuštění pracoval jako pilař a od roku 1968 znovu začal pracovat jako kněz.

VLČEK, Vojtěch. *Josef Valerián. Ústav pro studium totalitních režimů,* [cit. 2012-2-23].

URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/josef-valerian>>.

¹²¹KOUKAL, František. *Svědectví o Babicích.* TV-MIS.CZ, 20. květen 2006 [cit. 2012-3-20]. URL: <<http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=70>>.

¹²²František Pařil - více v následující kapitola

srpna 1951). V této kapitole je vidět, jak se KSČ snažila podřídit katolickou církev pod svojí moc, vykonávanou svými intrikami. I z tohoto důvodu byl Moravskobudějovický okres vybrán pro akci „Pavel“.

IV. 4. 1. Páter Jan Bula

P. J. Bula se narodil dne 24. června 1920 v Lukově. Byl prvním synem rodičů Antonína Buly a Marie Bulové, roz. Růžičkové. Během svého dětství P. J. Bula projevoval sklony k budoucímu kněžskému povolání. Jako budoucího kněze si ho vyhlédl P. Cyril Bojanovský, který působil v kostele sv. Jana Křtitele v Lukově, ve kterém P. J. Bula sloužil jako ministrant.¹²³

V letech 1931 – 1939 studoval na reálném gymnáziu v Moravských Budějovicích, kde po ukončení studia se rozhodl nastoupit na studium teologie do Brna. V letech 1943 -1944 byl P. J. Bula nasazen jako dělník do keramické továrny ve Vranovské Vsi u Znojma. Po skončení druhé světové války P. J. Bula úspěšně ukončil studium v Brně, kde mu také bylo předáno kněžské svěcení.¹²⁴

Dne 8. srpna 1945 P. J. Bula v Lukově odsloužil svoji první mši svatou tzv. primici (primice je první mše vysvěceného kněze konaná ve svém rodišti). Poté byl přidělen do farnosti Rokytnice nad Rokytinou, kde vypomáhal P. Stanislavu Lakomému a po jeho smrti převzal správu nad farností. P. J. Bula byl velice oblíben ve společnosti, zvláště potom u mládeže. Jeho oblíbenosti si všimla i místní komunistická moc, které začal P. J. Bula překážet v ovládnutí společnosti. Do prvního konfliktu se státní mocí, se dostal po přečtení zakázaných Pastýřských listů, za které mu hrozilo vězení. Trestu se nakonec P. J. Bula na základě prezidentské milosti vyhnul. Do mnohem horší situace se dostal po návštěvě L. Malého, jenž mladého pátera úspěšně zatáhl do tajné akce StB, která měla za cíl zlikvidovat vliv kněžích. Toto setkání se P. J. Bulovi stalo osudné a po varování P. J. Podveského se snažil o přerušování styků. Po tomto kroku následovalo okamžité zatčení P. J. Buly ve dne 30. dubna 1951 a následné odsouzení za velezradu, které skončilo jeho popravou 20. května 1952 v Jihlavě.¹²⁵

¹²³ DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Jan Bula. Ústav pro studium totalitních režimů*, [cit. 2012-2-14].

URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/jan-bula>>. - Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 6, Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951. - VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2: Církev bojující, 1950 – květen 1960*. Praha, Kostelní Vydří, 2007, s. 393. ISBN 978-80-7192-892-8.

¹²⁴ ZEJDA, Radovan. *Babice : věnováno 50. výročí všech obětí*. Třebíč, Akce, 2001, s. 82. ISBN 978-80-7268-085-6.

¹²⁵ DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Jan Bula. Ústav pro studium totalitních režimů*, [cit. 2012-2-14].

IV. 4. 2. Páter Václav Drbola

P. V. Drbola se narodil 16. října 1912 ve Starovičkách u Brna. Narodil se rodičům Václavu Drbolovi a Růženě Drbolové, roz. Kadrnkové. Reálné gymnázium vystudoval v Hustopečích, které v roce 1933 zakončil a posléze nastoupil do semináře teologie v Brně. Zde studium v roce 1938 ukončil a po několika působeních P. V. Drbola v roce 1950 nastoupil do Babic, které se mu staly osudné. V Babicích začal sloužit po zatčeném P. Arnoštu Poláčkovi. P. V. Drbola se snažil neprovokovat komunistickou moc, postupem času, ale narazil na A. Plichtu st., který byl představitel komunistického odboje.¹²⁶

Další osudové setkání nastalo s L. Malým, který stejně jako P. J. Bula, nalhal P. V. Drbolovi o útěku arcibiskupa Josefa Berana. Tuto lež, P. V. Drbola prohlédl a po rozhovoru s P. J. Podveským a s L. Malým se snažil vypovědět spolupráci. Ukončení spolupráce znamenalo zatčení a tak P. V. Drbola byl zatčen dva týdny před osudnými událostmi v Babicích. P. V. Drbola byl v soudním procesu odsouzen k trestu smrti, který byl vykonán dne 3. srpna 1951.¹²⁷

IV. 4. 3. Páter František Pařil

P. F. Pařil se narodil 27. ledna 1911 ve Vidoníne. Narodil se rodičům Josefu Pařilovi a Marii Pařilové, roz. Klímové. Mladý P. F. Pařil vystudoval reálné gymnázium v Tišnově a pokračoval v teologickém studiu v Brně, kde v roce 1937 byl vysvěcen na kněze. Poté vystřídal mnoho farností, až nakonec v roce 1948 se dostal do farnosti v Horním Újezdě.¹²⁸

P. F. Pařil na sebe začal upozorňovat, když kritizoval komunistickou moc, o které tvrdil, že nevydrží.¹²⁹ Také schůzky P. F. Pařila s A. Mytiskou, nezůstaly bez povšimnutí, a

URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/jan-bula>>. - NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 101. ISBN 978-80-7294-281-7.

¹²⁶ ZEJDA, Radovan. *Babice : věnováno 50. výročí všech obětí*. Třebíč, Akce, 2001, s. 88 - 86. ISBN 978-80-7268-085-6. - Národní archiv, f. KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Praha – politický sekretariát 1951-1954, sv. 4, aj. 45, fol. 15, zpráva o soudním případě proti Antonínu Mityskovi a spol., 1951.

¹²⁷ DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Václav Drbola*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-2-14].

URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/vaclav-drbola>>. - Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 9, Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol. Ohlas procesu a její likvidace na Jihlavsku, r. 1951.

¹²⁸ Národní archiv, f. KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Praha – politický sekretariát 1951-1954, sv. 4, aj. 45, fol. 1, zpráva o soudním případě proti Antonínu Mityskovi a spol., 1951.

¹²⁹ *Druhá strana tzv. ustanovky z vyšetřovacího spisu*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-3-15].

URL:<<http://www.ustrcr.cz/data/images/projekty/dokumentacni/paril05.jpg>> .

tak se stal další obětí L. Malého, který se k P. F. Pařilovi dostal přes známost A. Mytisky, v noci z 24. června na 25. června 1951. Za toto ubytování „teroristů“ na faře byl P. F. Pařil zatčen 5. července 1951 a odvezen do jihlavské věznice. V následujícím soudním procesu byl odsouzen za velezradu k trestu smrti, který byl vykonán 3. srpna 1951.¹³⁰

¹³⁰ DOLEŽALOVÁ, Markéta. *František Pařil*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-2-14]. URL: <<http://www.ustrcr.cz/cs/frantisek-paril>>. - Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 11-12, Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol. Ohlas procesu a její likvidace na Jihlavsku, r. 1951.

IV. 5. Soudní proces

První proces s účastníky babické vraždy započal 12. července 1951 v Dělnickém domě v Jihlavě. Od babického případu uběhlo devět dnů, které postačily k uskutečnění procesu s obžalovanými. Hlavním obžalovaným byl A. Mytiska, který při střelbě v žitném poli, byl nejméně zraněn.¹³¹ Celý babický případ byl vyřešen během krátkého období pěti dnů. Tato krátká časová doba nasvědčuje, že celá akce musela být dopředu zorganizována. Dalším faktem nasvědčuje, že o osudu obžalovaných bylo rozhodnuto již 10. července 1951 na sekretariátu KSČ. Soud tedy měl jenom formální roli a jeho úkolem bylo potvrdit již vydané rozsudky sekretariátu KSČ (ve složení K. Gottwald – prezident ČSR a předseda KSČ, A. Zápotocký – předseda vlády ČSR, V. Široký – předseda KSS a R. Slánský – generální sekretář KSČ) : „*Návrh na rozsudek smrti v 7 případech se schvaluje. Provedení rozsudku se nebude publikovat. Ministerstvo národní bezpečnosti provede bezpečnostní opatření během procesu v Jihlavě a okrese Mor. Budějovice. V rozsudku se vysloví konfiskace majetku. Po rozsudku budou ihned přestěhováni rodinní příslušníci odsouzených. Případ třetího faráře bude vyloučen a bude později souzen. Bude zjištěn původ zbraní teroristů. Ministerstvo národní bezpečnosti projednává postupné zřizování pohotovostních oddílů v krajích, kde je zostřený třídní boj. Bude dán pokyn soudům, aby soudily vesnické boháče, kteří jsou nyní pranýřováni pro neplnění dodávek.*“¹³²

Soudnímu procesu předsedal JUDr. Vojtěch Rudý, společně se soudci JUDr. Pavlem Vítkem a JUDr. Jaroslavem Demczakem. Přítomní byli i soudci z lidu, Antonín Houfa a František Dvoří. V roli žalobců zasedal dělnický prokurátor Emil Eichler a JUDr. Josef Handl. Vedle soudců, žalobců, veřejnosti a obhájců, kteří byli přidělení ex offo (soudem přidělený obhájce), zasedlo i čtrnáct obžalovaných.¹³³ Dále součástí soudního procesu byla veřejnost, kterou tvořili občané pocházející z okolí, kde působili P. J. Bula, P. V. Drbola a P. F. Pařil. Veřejnost o celém průběhu soudního procesu byla informována propagační brožurou.¹³⁴

¹³¹ Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 19, Zpráva o průběhu přelíčení před státním soudem v Jihlavě, proti Antonínu Mityskovi a spol.

¹³² Národní archiv, f. KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Praha – politický sekretariát 1951-1954, sv. 4, aj. 45, fol. 1, zpráva o soudním případě proti Antonínu Mityskovi a spol., 1951.

¹³³ Babice 1951 svoboda s. 16 ZEJDA, Radovan. *Babice : 1951*. Třebíč, Akcent, 2001, s. 27. ISBN 978-80-7268-085-6.

¹³⁴ Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 20, Zpráva o průběhu přelíčení před státním soudem v Jihlavě, proti Antonínu Mityskovi a spol., 1951.

Soudní proces trval od 12. července do 14. července 1951, kdy vynesl rozsudky nad odsouzenými, ve kterém všechny odsoudil za velezradu podle § 78, dále jednotlivé osoby byly odsouzené i za sabotáž, vraždu a loupež:

1. *Mityška Antonín (1927), spolumajitel statku – trest smrti.*
2. *Plichta Antonín st. (1894), venkovský boháč – trest smrti.*
3. *Němec Drahoslav (1931), syn živnostníka – trest smrti.*
4. *Kopuleť František (1913), správce hájenství – trest smrti.*
5. *Škrdla Antonín (1917), vedoucí polesí – trest smrti.*
6. *Drbola Václav (1912), farář církve římskokatolické – trest smrti.*
7. *Pařil František (1911), farář církve římskokatolické – trest smrti.*
8. *Roupec Alois (1901), rolník – doživotí.*
9. *Němec Karel (1904), živnostník – doživotí.*
10. *Brabenec Ladislav (1926), syn živnostníka – 25 let vězení.*
11. *Nahodil Jindřich (1929), syn venkovského boháče – 23 let vězení.*
12. *Vorlíček Josef (1909), majitel usedlosti - 22 let vězení.*
13. *Kopuleť Božena (1913), manželka správce hájenství – 20 let vězení.*
14. *Stehlík Ludvík st. (1887), živnostník – 20 let vězení.*¹³⁵

Soud trest smrti argumentoval : „..., že se jedná o nepolepšitelné třídní nepřátelé, že je zde dána taková přemíra přitěžujících okolností, že bylo spácháno tolik trestných činů, tak závažných a nebezpečných pro společnost, že jedině trest smrti jest úměrným trestem pro zavinění těchto obviněných,“¹³⁶

Celý proces poté zhodnotila bezpečnostní pětka na zasedání v Jihlavě dne 19. července 1951, při které bylo řečeno, že dělníci a rolníci souhlasí s rozsudkem a nesouhlasí s milostí pro obžalované. Dále také zde zazněl dopis, od biskupa brněnské diecéze Karla Skoupého¹³⁷, ve kterém P. Drbolu a P. Pařila degradoval a varoval ostatní kněze, aby se těchto akcí

¹³⁵ RÁZEK, Adolf. *StB + justice : nástroje třídního boje v akci Babice*. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002. s. 26. ISBN 80-86621-02-2. - HAVLÍČKOVÁ, Helena. *Dědictví : Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu*. Olomouc, Votobia, 2002, s. 177-178. ISBN 80-7198-535-X. - HEJL, Vilém. *Zpráva o organizovaném násilí*. Toronto, Sixty-Eight Publishers Corporation 1985, s. 110. ISBN 80-85207-01-X. - Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12, fol. 21, Zpráva o průběhu přelíčení před státním soudem v Jihlavě, proti Antonínu Mityskovi a spol, 1951.

¹³⁶ RÁZEK, Adolf. *Stb + justice : nástroj třídního boje v akci Babice*. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002, s. 193-196. ISBN 80-86621-02-2.

¹³⁷ Karel Skoupý se narodil dne 30. prosince 1886 v Lipůvce. Po ukončení studia na gymnáziu v Brně v roce 1907 nastoupil na bohoslovecký alumnát v Brně. V roce 1911 byl vysvěcen a po vysvěcení vyučoval Nový zákon na semináři v Brně a v roce 1947 za jeho asistence bylo otevřeno Biskupské gymnázium v Brně. V roce 1946 byl papežem Piem XII jmenován brněnským biskupem. V letech 1953 – 1963 byl státní mocí v naprosté izolaci s okolním světem. Od roku 1968 až do své smrti v roce 1972 vykonával úřad biskupa. Menš, J. *Prof. Msgre. ThDr. Karel Skoupý*. Encyklopedie dějin města Brna, 4. 3. 2012, [2012-2-25]. URL: <http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5222>.

vyvarovali¹³⁸ (Biskup K. Skoupý si, ale nemohl ověřit danou situaci přes svoji izolaci ve své rezidenci. Tuto degradaci kněžích zrušil až biskup Vojtěch Cikrle v roce 1999 po ukončení vyšetřování).¹³⁹ Dále na schůzi je hodnocený i samotný proces, který jako politicky splnil svůj účel a až na některé nedostatky proběhl v pořádku. Na stejné schůzi bylo také rozhodnuto o dalším procesu, který se uskutečnil po ukončení žní v roce 1951.¹⁴⁰

Odsouzení k trestu smrti (A. Mytiska, A. Plichta st. D. Němec, F. Kopulelý, A. Škrdla a A. Drbola) podali proti rozsudku odvolání, které Nejvyšší soud dne 1. srpna 1951 zamítnul a odsouzeným zbývala poslední šance a to milost (podána 2. srpna 1951) od prezidenta K. Gottwalda, který tuto pravomoc ovšem nevyužil a trest smrti byl ihned vykonán následujícího dne 3. srpna 1951 na nádvoří jihlavské věznice. Ihned po popravě byla všechna těla zpopelněna a následně měla být uložena do společného hrobu. Tento příkaz StB ale nebyl vykonán. Urny s ostatky popravených byly Vlastimilem Ondráčkem ukryty, až v roce 1968 se ostatky navrátily zpět k rodinám.

Druhý soudní proces se skupinou Bula a spol. započal 13. listopadu 1951 v Třebíči, v kině Svět, které umožnilo vysokou návštěvnost procesu. Trval pouhé tři dny a vystříдалo se zde na dva tisíce přihlížejících. Celý soudní proces na starosti dostal Dr. Handl společně s Dr. Rudým. Dále na tento soudní proces byli přiděleni Dr. Kepák a Dr. Příbyl. Během těchto tří dní byly vyneseny rozsudky nad sedmnácti obžalovanými. Zazněl zde jediný rozsudek trestu smrti nad P. J. Bulou. Druhým nejvyšším trestem bylo doživotí pro Bohumila Krátkého. Ostatní odsouzení dostali tresty, které dohromady dosahovaly dvěstěpadesátijedna let odnětí svobody :

1. *P. Bula Jan (1920), administrátor církve římskokatolické – trest smrti.*
2. *Krátký Bohumil (1919), železniční zaměstnanec – doživotí*
3. *Kříž František (1913), majitel usedlosti 14 ha -25 let*
4. *Roupec Ladislav (1931), rolnický syn – 25 let*
5. *Pánek Jan (Šebkovice),(1930), syn vesnického boháče – 23 let*
6. *Berka František (1932), syn živnostníka – 22 let*
7. *Stehlík Ludvík ml. (1925), syn živnostníka – 22 let*
8. *Jeřábek Josef (1908), řezník a hostinský – 20 let*
9. *Dvořák Bohumil (1912), vesnický boháč – 18 let*

¹³⁸ RÁZEK, Adolf. *Stb + justice : nástroj třídního boje v akci Babice*. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002, s. 179. ISBN 80-86621-02-2.

¹³⁹ RÁZEK, Adolf. *Stb + justice : nástroj třídního boje v akci Babice*. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002, s. 264. ISBN 80-86621-02-2.

¹⁴⁰ Tamtéž 101

10. *Vodička Karel (1897), vesnický boháč – 18 let*
11. *Žákovský Stanislav (1898), vesnický boháč – 18 let*
12. *Pánek Jan (Popovice), (1921), syn vesnického boháče – 16 let*
13. *Pánek Josef (1902), vesnický boháč – 15 let*
14. *Rejlová Anna (1911), dcera vesnického boháče – 13 let*
15. *Nestrojilová Helena (1926), farská hospodyně – 11 let*
16. *Ježek Ladislav (1922), poručík ČSA – 4 roky*
17. *Jakub Malý (1885), býv. Vrchní strážmistr četnictva – 2 roky¹⁴¹*

P. J. Bula po vynesení rozsudku podal 1. prosince 1951 odvolání, ve kterém se dožaduje snížení trestu, který je podle něho velice přísný. Poukazoval zde na to, že na události, které se odehrály v Babicích, neměl vliv, protože jeho zatčení proběhlo 30. dubna 1951. Jeho žádosti ovšem nebylo vyhověno a trest smrti byl vykonán.¹⁴²

Po těchto dvou velkých procesech, následovaly další procesy s „nepřáteli státu“ až do roku 1958, při kterých byly souzeny skupiny obžalovaných i jednotlivci, z nichž nejvýznamnější byl soudní proces se S. Plichtou, který se uskutečnil dne 10. února 1953 z důvodu vážného zranění, které utrpěl během střelby v žitném poli. Jeho zranění způsobilo ochrnutí části těla, ale ani jeho zranění ho neodvrátilo od popravy a na šibenici musel být vynesen.¹⁴³ Posledním odsouzeným byl František Trojan, jehož soudní proces se konal dne 15. srpna 1958, z důvodu odmítnutí spolupráce s StB.

¹⁴¹ RÁZEK, Adolf. *StB + justice : nástroje třídního boje v akci Babice*. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002. s. 26. ISBN : 80-86621-02-2.

¹⁴² VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2: Církev bojující, 1950 – květen 1960*. Praha, Kostelní Vydří, 2007, s. 395. ISBN 978-80-7192-892-8. – DOLEŽALOVÁ, Markéta. *Jan Bula*. Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 2012-4-2].

¹⁴³ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 217 - 219. ISBN 978-80-7294-281-7.

IV. 6. Využití propagandy a státní pohřeb obětí babické vraždy

V této kapitole bych poukázal na využití propagandy, která v době celého procesu byla hojně využita ze strany komunistické moci, jejímž hlavním úkolem bylo ukázat lidu třídního nepřítele (katolická církev a soukromý zemědělec - sedlák).

Role propagandy byla v celém procesu nezastupitelná a její první ukázkou byl státní pohřeb se třemi zavražděnými funkcionáři (T. Kuchtík, J. Roupec, B. Netolička), který se konal dne 6. července 1951 na Stalinském náměstí v Moravských Budějovicích. Na náměstí se shromáždilo velké množství lidí společně se složkami SNB, Lidových milicí a vojska, dále hasiči, sokolové, zástupci škol a obcí z celého kraje. Pohřbu se zúčastnili i státní představitelé Václav Kopecký (ministr informací a osvěty), Gríša Spurný (náměstek ministra vnitra), Miroslav Holzbauer (vedoucí tajemník KV KSČ), František Hons (předseda KNV) a Jaroslav Svoboda (předseda ONV v Moravských Budějovicích).¹⁴⁴

Smuteční průvod započal u hasičské zbrojnice směrem k náměstí, kde byl vytvořen špalír z přihlížejícího davu, za zpěvu písně „Kdož jste boží bojovníci“. Na náměstí zazněly projevy komunistických představitelů V. Kopeckého : „... *Po zjištění totožnosti vrahů si uvědomujeme, kde je nutno hledat strůjce bestiální vraždy v Babicích, a kde je ono zločinné semeniště, z něhož vycházejí vrahové ubíjející naše lidi. Jest bezpečně zjištěno, že vražda spáchaná na funkcionářích místního národního výboru v Babicích, je dílem teroristické bandy, kterou organizoval zločinec, najatý západními imperialisty,...*“¹⁴⁵ Poté následoval proslov G. Spurného, který v Moravských Budějovicích vyjádřil marný pokus „reakcionářů“ o zničení socialistického řádu.

Po ukončení státního pohřbu v Moravských Budějovicích následoval pohřeb církevní v Babicích pro Josefa Roupovce, který byl věřícím. Tento církevní obřad v místním kostele, vedl P. J. Podveský. Obřad začal se zpožděním, který zdržel pozdní příjezd komunistických představitelů. Pohřeb Josefa Roupovce pokračoval na místní hřbitov, kde došlo k přerušení obřadu proslovem Václava Kopeckého, který svými slovy svaloval vinu za vraždy v Babicích na církev: „*Občané, uvědomte si, kdo jsou vaši největší nepřátelé! Jsou to kněží, kteří posílají vraždit vaše otce, kteří vrahům věšejí na krk růžence se svatým Antoníčkem, aby se jim jejich*

¹⁴⁴ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008. ISBN : 978-80-7294-281-7.

¹⁴⁵ *Rudé Právo*. Ústav pro českou literaturu AV ČR. [cit. 2012-2-2].

URL: <<http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1951/7/9/1.png>>.

vraždy dařily.“¹⁴⁶ Během tohoto vystoupení se P. J. Podveský rozhodl odejít ze smutečního pohřbu. Tento odchod byl později P. J. Podveskému ve vyšetřovací vazbě připomínán jako urážka celému smutečnímu pohřbu

První ukázkou využití propagandy byla smuteční řeč komunistických představitelů na pohřbu obětí v Babicích dne 2. července 1951, které jsem se věnoval v předešlých odstavcích. Během soudního procesu byly vynášeny jednotlivé rezoluce, které požadovaly co nejpřísnější potrestání všech obviněných. Tyto rezoluce přicházely z jednotlivých závodů, místních výborů, JZD, organizací a spolků. Většina rezolucí byla předem připravena, a tak stačilo jenom opatřit razítko a podpis jednotlivých odesílatelů.

Svoji roli sehrály také noviny Rudé právo, ve kterých byl vytištěn článek Josefa Rybáka, jenž odsuzuje Vatikán za to, že slouží mše za babické vrahy a odsuzuje vlastenecké kněze : „... *i sem do Babic sahají prsty Vatikánu, té nejnestvůrnější agentury amerických paličů války. ... za tyto vrahy byly slouženy ve Vatikánu mše svaté. ... Vlastenečtí kněží, kteří jdou věrně se svým lidem, jsou Vatikánem odmítáni,*...“¹⁴⁷

Vražedné události v Babicích je také věnována báseň o prostřelené legitimaci od Jana Šterna¹⁴⁸:

Prostřelená legitimace

*„Až půjdou jednou děti na výstavu
ty němé svědky bojů sledovat,
pionýr vážně skloní černou hlavu
nad knížkou, kterou probil automat.*

*A oči hluboké se na nás podívají:
„Soudruhu, pověz, což ho zabili?
Tu knížku rodiče na vlastním srdci
mají, to na srdce ti vrazi mřili?“*

*I na vás, děti... to je knížka strany...
To člověka je rudý, čistý štít.*

¹⁴⁶ KOUKAL, František. *Svědectví o Babicích*. TV-MIS.CZ, 20. květen 2006 [cit. 2012-3-25]. URL: <<http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=70>>.

¹⁴⁷ *Rudé Právo*. Ústav pro českou literaturu AV ČR. [cit. 2012-2-2]. URL: <<http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1951/7/19/3.png>>.

¹⁴⁸ Jan Štern se narodil dne 1. listopadu 1924 v Praze. Vystudoval reálné gymnázium v Praze, které v roce 1943 ukončil, v následujícím roce 1944 byl internován v koncentračním táboře Klein – Stein a posléze v Osterode. V roce 1947 nastoupil do redakce Tvorba, kde napsal báseň o *Prostřelené legitimaci*. Z této redakce na počátku normalizace dostal výpověď a začal pracovat u Vodních zdrojů. Od roku 1986 se stal jedním ze tří mluvčích Charty 77 a spoluzakladatelem Českého helsinského výboru. BLAŽÍČEK, Přemysl. *Jan Štern*. Slovník české literatury po roce 1945, 25 říjen 2008 [cit. 2012-4-6].

URL: <<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1142>>

*A komunista vlastní hrudí chrání,
by krásně žily jste. A budete tak žít!*¹⁴⁹

Babický případ se objevil i v televizním seriálu 30 případů majora Zemana z roku 1974, v desátém díle pod názvem *Vrah se skrývá v poli*. Zde název Babice byl zaměněn za Plánice a celý děj je předělán tak, aby vyhověl komunistickému režimu a její propagandě.

I takto bylo využito propagandy pro odsouzení vražedné akce a jejich účastníků, kteří se nechali vlákat do sítí StB. Celá propaganda měla ukázat katolickou církev ve špatném světle a omezit její vliv na obyvatelstvo tak, aby komunistické moci nestála v cestě k cíli plnému ovládnutí moci v Československu.

¹⁴⁹ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 185. ISBN 978-80-7294-281-7.

IV. 7. Rodiny odsouzených

Po zatčení podezřelých lidí během akce Pavel zbylo několik opuštěných rodin, které také měl postihnout trest v podobě vystěhování z rodných vesnic na druhý konec republiky. Plánem komunistických představitelů nebylo jenom zlomení odporu sedláků a katolické církve, ale i vyvrácení rodinných kořenů, které po několik generací hospodařily na svých statečích. Prvními vystěhovalci se staly Ludmila Vorlíčková se dvěma dětmi, Marie Roupcová z Bolíkovíc, Marie Mytisková s dcerou, Aloisie Stehlíková s dcerou a Anežka Němcová se synem, s sebou si mohly vzít pouze osobní věci. Společně s touto skupinou byla i odvezena L. Plichtová ml., která byla vyzvednuta z jihlavské věznice. Se svojí matkou se L. Plichtová ml. setkala v srpnu, ta se ještě během vysídlování ukrývala. Majetek, který zůstal po vysídlených rodinách, byl sepsán a následně polovina majetku propadla státu z důvodu soudního nařízení. Druhou polovinu majetku místní národní výbory zabavily ve prospěch státu a předaly pod správu místních JZD. A aby toho nebylo málo, museli rodinní příslušníci zaplatit soudní výlohy ze svých platů, které dostávali za práce na statku.¹⁵⁰

Všechny tyto ženy s dětmi byly převezeny na neznámé místo, kde byly ubytovány v jedné velké místnosti. Jejich nové pracoviště se stala farma Ploskovice, která v té době spadala pod Státní statek Litoměřice. Zde ale dlouho nepobyly a dále byly přemístěny na farmu Trnovany, kde každá rodina dostala jednu místnost, kterou si ovšem musela na vlastní náklady sama vybavit. Postupem času byly na statek přiváženy další rodiny odsouzených mužů. Tyto rodiny po určité době dostaly vlastní byty, přestavbou bývalých ubytoven v Ploskovicích, ve kterých se musely smířit se skutečností, že se do vlastních domovů již nevrátí. Deportované rodiny, díky komunistické moci, se dostaly na okraj společnosti, kde pocítily bezpráví a bezmoc.¹⁵¹

¹⁵⁰ NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008, s. 212 - 213. ISBN 978-80-7294-281-7. – JECH, Karel. *Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy*. Praha, Vyšehrad, 2008, s. 105. ISBN 978-80-7021-902-7.

¹⁵¹ RÁZEK, Adolf. *StB + justice : nástroje třídního boje v akci Babice*. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002. s. 31 - 34. ISBN 80-86621-02-2.

V. Závěr

Ve své práci jsem se snažil poukázat na temná místa naší soudobé historie. Místa, která dodnes dělí naši společnost na skupinu kolem nespravedlivě odsouzených a na skupinu kolem lidí, kteří se stali jejich obětí. Ve své práci jsem nemohl dodržet zadaný časový úsek a vracel jsem se k období po skončení druhé světové války a následné únorové revoluci 1948, která se stala mezníkem ve vztahu mezi státem a církví. Již v počátcích komunistické moci byl jeden z hlavních bodů odpoutat katolickou církev od Vatikánu a dostat ji pod vlastní kontrolu.

Ve své práci jsem se zaměřil na dvě konkrétní oblasti, dnešního kraje Vysočina. První částí jsem se věnoval oblasti na havlíčkobrodsku, konkrétně vesnici Číhošť, kde se v adventním období odehrál pohyb kříže na hlavním oltáři. Ihned se tato událost dostala do okolí a vzbudila pozornost tehdejší moci, která ihned začala vyšetřovat a využila tento případ k oslabení moci katolické církve. Zda tento pohyb byl zinscenován ze strany tehdejší mocí nebo ze strany tehdejšího kněze J. Toufara (i přes jeho negativní sklony k technické práci), zůstane nejspíše zahaleno tajemstvím. I když se zde nabízí otázka, zda tento pohyb kříže nebyl skutečným zázrakem. P. J. Toufar tuto událost nemohl zinscenovat, přes jeho antitalent k technickým zručnostem, ale i technické skupině StB, která měla pohyb kříže připravit, se nepodařilo zrekonstruovat vychýlení kříže, ani podle své vlastní verze, jak se tento pohyb provedl. Zda a jakou roli zde měla StB nebo vyšší moc, je dodnes nevyřešené a tento příběh číhošťského zázraku zůstane i nadále zahalen tajemstvím.

V druhé části své práce jsem zaměřil na babický případ, který se odehrál na moravskobudějovicku, který se dostal i do seriálu 30 případů majora Zemana, kdy tento díl byl použit jako propagandistický materiál, jenž měl vysvětlit lidem, kdo je třídním nepřítelem (katolická církev a soukromní zemědělci). Cílem komunistické moci bylo (stejně jako v Číhošti) odstranění katolické církve a dále zlomení soukromých statkářů, kteří odmítali vstup do JZD. Zde ze strany státu došlo i k obětování vlastních představitelů KSČ v Babicích. I v tomto případě je tajemné místo a to záhadná role L. Malého, kolem které ho je plno nejasností. O jeho dalším osudu po skončení akce v Babicích kolují jen nedoložitelné zprávy, které jenom zvětšují tuto záhadu.

V obou těchto událostech se podařilo komunistickým představitelům ztížit podmínky pro katolickou církev, která se musela stavět proti nástrahám státní moci. Co pro mě bylo přínosem, bylo poznání, jak dokáže stát použít tak brutální sílu, páchanou na vlastních lidech.

VII. Summary

The aim of this work was to bring the class struggle between the Communist authorities and the Roman Catholic Church in the 50th years in the Jihlava. In the first chapter I devoted the February events that occurred in 1948, where we look first disputes the state and the Catholic Church in the form of action and control of church activities.

The second chapter focuses on the trial of Machalke et al. In this trial, was also convicted of the abbot of the monastery Želivského F. B. V. Tajovský together with other representatives of the orders in all of Czechoslovakia. This trial was the prelude to a larger event, which was called action or actions to the monasteries, which had significantly weakened the backbone of the Church. This event is dedicated to the third chapter, and who touched the Jihlava monasteries in Želivě, in Nové Říši and Jihlavě.

The main essence of this work are two cases in which I was mainly focused and are a major focus of this work, which took place in Číhošři and Babicích. First, I focused on the so-called "Miracle of Cihost" that took place in the Advent season in 1949 and became the prime suspect Joseph F. Toufar - the local priest. The following year he set the whole investigation and reconstruction case in which Joseph P. Toufar died as a result of hard torture that was inflicted on him. This case is devoted to the third chapter, which is divided into several subsections, including Joseph F. Toufar life, his work in Číhošti, investigation, and death.

In the fourth chapter, I go in Babice case, which struck both the local church as well as local farmers who refused to join the emerging collective farm, and who were strongly Catholic believers. This situation was a barrier to Communist power and the socialization of the village was to remove the "inconvenient people."

These cases have helped to undermine the Church and her status in society that bears the traces of this dark period of the Church today.

VII. Přehled použitých pramenů a literatury

VII. 1. Použité prameny

- Archiv bezpečnostních složek, f. 310, sign. 310-68-12. Žaloba, zpráva o průběhu přelíčení s teroristickou skupinou Malý a spol., r. 1951.
- Národní archiv, 100/52, sv. 14. Denní hlášení círk. odd. Státní prokuratury 28. 1. 1950.
- Národní archiv, 100/24, sv. 47. Zápis ze schůze církevní komise ÚV KSČ 31. 8. 1949.
- Národní archiv, f. KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Praha – politický sekretariát 1951-1954, sv. 4, aj. 45. Zpráva o soudním případě proti Antonínu Mityskovi a spol. z roku 1951.
- Státní okresní archiv Havlíčkův Brod, f. Okresní národní výbor Ledeč nad Sázavou, sign. 370, kart. 76. Žádost o povolení konání bohoslužeb 14/8 1949 na prostranství u kostela.

VII. 2. Použitá literatura

- BALÍK, Stanislav, HANUŠ, Jiří. *Katolická církev v Československu 1945 – 1989*. Brno, Pro studium demokracie a kultury, 2008. ISBN 978-80-7325-170-3.
- DRAŠNER, František. *Čihošťský zázrak : zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Praha, Nakladatelství Libri, 2002. ISBN 80-7277-143-4.
- FIALA, Petr – HANUŠ, Jiří. *Skrytá církev: Felix M. Davídek a společenství Koinótés*. Brno, CDK, 1999. ISBN 80-85959-39-9.
- HANUŠ, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. Brno, CDK, 2005. ISBN 80-7325-029-9.
- HAVLÍČKOVÁ, Helena. *Dědictví : Kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu*. Olomouc, Votobia, 2002. ISBN 80-7198-535-X.
- HANUŠ, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. s. 308. ISBN 80-7325-029-2.
- HEJL, Vilém. *Zpráva o organizovaném násilí*. Toronto, Sixty-Eight Publishers Corporation 1985. ISBN 80-85207-01-X.
- JAKUBÍČKOVÁ, Alena. *Komunismus na Vysočině : stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III*. Jihlava, Parolaar, 2001. ISBN 80-238-7522-1.
- JECH, Karel. *Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy*. Praha, Vyšehrad, 2008. ISBN 978-80-7021-902-7.
- KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950 : zákulisí případu Čihošť*. Vyd. 1. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Sešity 4, 2001. ISBN 80-902885-4-5.
- KAPLAN, Karel – PALEČEK, Pavel. *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Brno, Barrister&Principal, 2001. ISBN 80-85947-75-7.
- KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1948 – 1953*. Brno, Doplněk, 1993. ISBN 80-85270-22-6.
- KAPLAN, Karel. *Nekrvavá revoluce*. Praha, Mladá fronta, 1993. ISBN 80-204-0145-8.

- KUČERA, Jiří. *Vyzanavač a mučedník Štěpán Trochta*. Praha, Portál, 2006. ISBN 80-7178-116-6.
- MUDROVÁ, Ivana. *Kam značky nevedou III. a další podivuhodné cesty*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-891-4.
- NAVARA, Luděk – KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic : nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Brno, Host, 2008. ISBN 978-80-7294-281-7.
- PÁLANA, Aleš – PAULAS, Jan. *Bohumil Vít Tajovský : člověk musí hořeti*. Praha, Torst, 2001. ISBN 80-7215-126-6.
- RÁZEK, Adolf. *StB + justice : nástroje třídního boje v akci Babice*. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002. ISBN 80-86621-02-2.
- STRÖBINGER, Rudolf. *Stalo se v adventu : Číhošťský zázrak*. Vyd. 2. Praha, Vyšehrad, 1991. ISBN 80-7021-065-5.
- TAJOVSKÝ, Bohumil, Vít. *Člověk musí hořeti : rozhovor Aleše Palána a Jana Paulase s opatem želivského kláštera*. Praha, Torst, 2001. ISBN 80-7215-126-6.
- TOMEŠ, Josef, a kol. *Český biografický slovník XX. století I. A-J*. Praha, Paseka, 1999. s. 634. ISBN 80-7185-245-7.
- VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2: Církev bojující, 1950 – květen 1960*. Praha, Kostelní Vydří, 2007. ISBN 978-80-7192-892-8.
- VAŠKO, Václav. *Neumlčená : kronika katolické církve v Československu po 2. světové válce*. Vyd. 2. Praha, Zvon, 1990. ISBN 80-7113-001-X.
- VLČEK, Vojtěch. *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948 – 1964*. Olomouc, Matice cyrilometodějská, 2003. ISBN 80-7266-179-5.
- WINTR, Stanislav. *26 maršálů Napoleona I*. Cheb, Svět křídel, 2004, s. 225. ISBN 80-86808-14-9.
- ZEJDA, Radovan. *Babice : věnováno 50. výročí všech obětí*. Třebíč, Akce, 2001. ISBN 978-80-7268-085-6.
- ZEMAN, Zbyněk. *Edvard Beneš : politický životopis*. Praha, Mladá fronta, 2000. ISBN 80-204-0770-7.
- ZÍBAL, Pavel. *Šéfe, znáte Želiv?* Olomouc, Matice cyrilometodějská, 1994. ISBN 80-7266-233-3.

VII. 3. Další zdroje

- <http://archiv.ucl.cas.cz>
- <http://www.slovníkceskeliteratury.cz>
- <http://www.tv-mis.cz>
- <http://encyklopedie.brna.cz>
- <http://www.ustrcr.cz>
- <http://farnost.katolik.cz>
- <http://www.obecbabice.eu>
- <http://life.ihned.cz>
- <http://www.totalita.cz>
- <http://www.ledecsko.cz>
- <http://cs.wikipedia.org>
- <http://www.kzhp.cz>
- <http://www.cihost.cz>
- <http://www.czso.cz>
- <http://www.klaster.novarise.cz>